

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

Aneta Kratochvílová

VLIV HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU NA ČINNOST PODNIKU V DOBĚ COVID19
(IMPACT OF THE ECONOMIC CYCLE ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES IN
COVID19 AGE)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zdeněk Konečný, Ph.D.

Brno 2022

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Katedra ekonomie, ekonomiky a managementu

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Aneta Kratochvílová

Osobní číslo: 14632945

Studijní program: Gastronomie, hotelnictví a turismus (B6503)

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch (6501R028)

TÉMA PRÁCE: VLIV HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU NA ČINNOST PODNIKU V DOBĚ COVID19

TÉMA PRÁCE V AJ: IMPACT OF THE ECONOMIC CYCLE ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES IN COVID19 AGE

Cíl stanovený pro vypracování BP

1. Teoretická část BP:

Cílem teoretické části práce je zhodnocení poznatků z oblasti měření výkonu ekonomiky, citlivosti odvětví na hospodářský cyklus i finančního zdraví podniku a to včetně aplikace statistických nástrojů.

2. Praktická část BP:

- Analytická část:

Cílem analytické části práce je posouzení vlivu pandemie koronaviru na výkon české ekonomiky a její následné promítnutí do hodnot klíčových ukazatelů měřících finanční výsledky vybraného podniku .

- Návrhová část:

Cílem návrhové části práce je podání doporučení vybranému podniku za účelem snížení volatility jeho přidané hodnoty nebo jiných ukazatelů sloužících k identifikaci podstupovaného rizika.

Při zpracování BP vycházejte z pomůcky vydané VŠOH Brno.

Rozsah bakalářské práce bez příloh: 2 AA

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná i elektronická

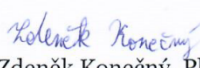
Seznam doporučené literatury:

[1] HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J. a FISCHER, J. Statistika pro ekonomy. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

[2] HOLMAN, R. Ekonomie. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-278-6.

[3] KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 14. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-098-3.

Další literatura dle doporučení vedoucí/ho bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zdeněk Konečný, Ph.D.

Katedra ekonomie, ekonomiky a managementu

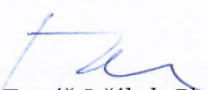
Datum zadání bakalářské práce: 17. 5. 2021

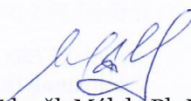
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. 4. 2022

V Brně dne: 22. 4. 2021

L. S.

VYSOKÁ ŠKOLA
OBCHODNÍ A HOTELOVÁ s.r.o.
Bosonožská 9, 625 00 Brno

Mgr. Tomáš Jeřábek, Ph.D. MBA
vedoucí katedry

Ing. Zdeněk Málek, Ph.D.
prorektor pro vzdělávací činnost

Jméno a příjmení autora: Aneta Kratochvílová

Název bakalářské práce: VLIV HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU NA ČINNOST PODNIKU V DOBĚ COVID19

Název bakalářské práce v AJ: IMPACT OF THE ECONOMIC CYCLE ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES IN COVID19 AGE

Studijní obor. Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zdeněk Konečný, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Anotace:

Bakalářská práce se zabývá problematikou v sektoru pohostinství v době pandemie koronaviru. Zabývá se měřením výkonu ekonomiky za poslední roky, díky kterému bylo zjištěno, jaké jsou ztráty za dobu covidu. Popisuje detailně hospodářský cyklus včetně jeho příčin a frekvence, zaměřuje se na citlivost odvětví na hospodářský cyklus. Zjistila jsem, jaké má pandemie vliv na hospodářský cyklus a jak velké propady ve výkonu ekonomiky kvůli ní nastaly. Podává vybranému podniku návrh na vyřešení problémů způsobených koronavirem. Je potřeba zdůraznit, že je práce zaměřena na dopad pandemie koronaviru nejen na výkon ekonomiky, ale zejména na přidanou hodnotu zkoumaného podniku.

Annotation:

The bachelor thesis deals with issues in the hospitality sector during the coronavirus pandemic. I have been measuring the performance of the economy in recent years, thanks to which I have found out what the losses are during the covid. It describes in detail the economic cycle, including its causes and frequency, I focus on the sensitivity of the industry to the economic cycle. I found out how the pandemic affects the economic cycle and how large declines in economic performance caused due to it. He submits a proposal to the selected company to solve the problems caused by coronavirus. It should be emphasized that the work focuses on the impact of the coronavirus pandemic not only on the performance of the economy, but especially on the added value of the surveyed company.

Klíčová slova:

Ekonomický růst, cyklická odvětví, citlivost odvětví, korelace, Covid - 19.

Key words:

Economical growth, cyclical industries, sensitivity of the sector, correlation, Covid - 19.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Vliv hospodářského cyklu na činnost podniku v době Covid19* vypracovala samostatně pod vedením Ing. Zdeněk Konečný, Ph.D. a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s aktuálně platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Vysoké školy obchodní a hotelové.

V Brně dne 20.4.2022

vlastnoruční podpis autora

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Ing. Zdeňku Konečnému, Ph.D. za cenné informace, které mi dopomohly ke vzniku bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Pavlíně Musilové za spolupráci s Hostincem U Tesaře a za poskytnuté informace.

V neposlední řadě chci poděkovat rodině za podporu.

Obsah

ÚVOD	10
1. TEORETICKÁ ČÁST	12
2. DEFINICE EKONOMICKÉHO RŮSTU.....	13
3. POTENCIÁLNÍ PRODUKT	14
4. EKONOMICKÝ RŮST.....	15
5. HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT	16
6. RŮST VÝKONU EKONOMIKY	17
7. ZDROJE HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU.....	18
8. CHARAKTERISTIKA EKONOMICKÉHO CYKLU.....	19
8.1. FÁZE EXPANZE	20
8.2. FÁZE VRCHOLU	21
8.3. FÁZE KONTRAKCE (RECESE).....	21
8.4. FÁZE DNA	22
8.5. PŘÍČINY EKONOMICKÉHO CYKLU	22
9. CITLIVOST ODVĚTVÍ NA HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	24
9.1. ODVĚTVÍ CYKLICKÁ.....	24
9.2. ODVĚTVÍ NEUTRÁLNÍ.....	24
9.3. ODVĚTVÍ ANTICYKLICKÁ	24
9.4. CYKLICKÉ CHOVÁNÍ EKONOMICKÝCH VELIČIN	25
9.4.1. <i>Role investic v cyklickém kolísání ekonomiky</i>	26
10. ENDOGENNÍ MECHANISMUS VERSUS EXOGENNÍ ŠOKY	27
11. MODEL EKONOMICKÉHO CYKLU S MULTIPLIKÁTOREM A AKCELERÁTOREM.....	28
11.1. INVESTIČNÍ MULTIPLIKÁTOR	28
11.2. AKCELERÁTOR INVESTIC	28
11.3. KOEFICIENT KAPITÁLOVÉ NÁROČNOSTI	29
11.4. AKCELERÁTOR.....	29
11.5. PRINCIP AKCELERACE.....	29
12. KORELACE.....	31
13. PEARSONŮV KOEFICIENT KORELACE	34
14. UKAZATEL JAKO STATISTICKÁ VELIČINA	35
15. FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU	36

15.1.	ANALYTICKÉ TECHNIKY	36
15.2.	ANALÝZA RENTABILITY A AKTIVITY	37
15.3.	ANALÝZA ZADLUŽENOSTI	37
15.4.	ANALÝZA PLATEBNÍ SCHOPNOSTI	38
16.	PRAKTICKÁ ČÁST	39
17.	ZVRAT	40
17.1.	ZÁKLADNÍ DATA	40
17.2.	EKONOMICKÁ KRIZE 2020	40
17.3.	NEZAMĚSTNANOST	41
17.4.	VÝVOJ ČESKÉHO TRHU PRÁCE - 4. ČTVRTLETÍ 2020	42
17.5.	RECESE	42
17.6.	GLOBÁLNÍ OPATŘENÍ	42
17.7.	ROZDÍL EKONOMICKÉ KRIZE 2008/2009 A 2020	42
18.	SCHODEK STÁTNÍHO ROZPOČTU	44
18.1.	VLÁDNÍ OPATŘENÍ	44
18.2.	STRUČNÝ SOUPIS OTEVŘENÍ/ZAVŘENÍ RESTAURACE NA ZÁKLADĚ VLÁDNÍCH OPATŘENÍ	44
19.	HOSTINEC U TESAŘE	45
19.1.	ZÁKAZNÍCI	45
19.2.	ZAMĚSTNANCI	45
19.3.	DODAVATELÉ A ZBOŽÍ	45
19.3.1.	<i>Pivovar Polička .....</i>	<i>46</i>
19.3.2.	<i>Pivovar Ohrada .....</i>	<i>46</i>
19.3.3.	<i>Pivovar Syrovar .....</i>	<i>46</i>
19.3.4.	<i>Ostatní .....</i>	<i>46</i>
19.3.5.	<i>Feva .....</i>	<i>46</i>
19.3.6.	<i>Bulpek .....</i>	<i>46</i>
19.3.7.	<i>Makro .....</i>	<i>46</i>
19.3.8.	<i>Geco .....</i>	<i>47</i>
19.3.9.	<i>Kofola .....</i>	<i>47</i>
19.3.10.	<i>Maneo .....</i>	<i>47</i>
19.4.	ZAMĚSTNANCI (MZDY)	47
19.5.	POPLATKY	47
19.6.	CELKOVÉ NÁKLADY	47
19.7.	JÍDELNÍ LÍSTEK PŘED COVID-19	48
19.8.	JÍDELNÍ LÍSTEK BĚHEM A PO COVID-19	49
19.9.	ZMĚNA JÍDELNÍHO LÍSTKU	51
19.10.	POLEDNÍ MENU	51

20.	TRŽBY V PRŮMĚRU	52
20.1.	RENTABILITA	52
21.	HP - FILTER.....	54
22.	ÚČETNÍ DATA ZA ODVĚTVÍ	56
23.	NÁVRHOVÁ ČÁST	57
24.	PROVOZ PODNIKU	57
24.1.	SNÍDANĚ	57
24.2.	ROZVOZ JÍDEL	58
24.3.	AKCE	58
24.4.	ZAMĚSTNANCI	59
24.5.	ZISK NAVÍC.....	59
25.	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
	PŘÍLOHY	63

Úvod

Téma bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu kladného vztahu k pohostinství, které mi není lhostejné a z důvodu, že bychom neměli opomíjet tuto dobu pandemie Covid - 19 a snažit se si pomáhat i v tak nelehké době.

Víme, že ke konci roku 2019 se v Čínské městě Wu-Chan objevil virus, kterému připadl název Covid - 19. V té době ještě nikdo přesně nevěděl, kde se vzal, co ho doprovází, jaké má účinky na lidský organismus a jaký bude mít dopad na celé lidstvo.

Po roce studií a sledování vývoje situace můžeme říci, že tato nemoc se stala naší noční můrou. Má nepříznivý vliv na lidský organismus. Nemocnice se začali plnit pacienty, kteří bojují o život. Vakcíny, které se dostaly na trh, nejsou 100% účinné, pouze tlumí průběh nemoci a očkovaní se tak stali přenašeči nemoci.

Pandemie způsobila větší ekonomický šok než finanční krize, která nastala v roce 2008, díky pádu cen akcií na světových burzách. Zvyšuje se procento inflace. Zdražování energií a pohonných hmot začíná být až neúnosné, především pro lidi, kteří pracují v pohostinství. Zkrácené otevírací doby, či úplné zavření restaurací znamenají velkou ztrátu zisků. Majitelé musí nadále platit nájem, poplatky s tím spojené a zaměstnance. Zdražování je nyní pro ně velká rána.

Vládní opatření mají nejhorší dopady na sektory pohostinství, hoteliérství a cestovního ruchu.

Pohostinství se stalo nejvíce zasaženým odvětvím, kvůli vládním opatřením. Vznikla nová pravidla při vstupu do restaurací, omezené otevírací doby či úplné zavření podniků a z toho vyplynulo, že jen ti nejvytrvalejší přežijí tuto pandemii. Už nyní několik podniků zkrachovalo a to kvůli vládním nařízením. Přísliby peněžní pomoci a kompenzací, které jsou velmi malé na udržení gastronomického podniku.

V bakalářské práci se chci zaměřit na celkový ekonomický stav našeho státu a k tomu použiji hospodářský cyklus. Tím získám přehled o ekonomice v průběhu pandemie, a jaké máme ztráty za tuto dobu.

Zaměřím se na konkrétní podnik z pohostinství, proberu se jeho výkazy, z kterých vytvořím analýzy, abych vyčíslila ztráty, a mohla tak vytvořit reálné návrhy na opatření proti pandemii. Pomoci podniku, jak ušetřit, nezkrachovat a udržet se na trhu i v tak nelehké době.

Pohostinství, hoteliérství a cestovní ruch jsou velmi důležité sektory pro národní hospodářství. Tyto sektory zaměstnávají statisíce lidí a ti mají v tuto chvíli nejistou práci a nejistý život. Na základě mé bakalářské práce čtenářům přiblížím tento problém na konkrétním podniku, který musí hledat řešení a bavit se o něm.

1. Teoretická část

Teoretická část se zabývá veškerými odbornými informacemi o hospodářském cyklu a finanční analýze podniku. Tyto teoretické poznatky mi poté pomohou řešit problematiku vybraného podniku v praktické části.

V bakalářské práci využijeme metodu HP – filteru, která odstraní cyklickou složku časové řady ze surových dat. Tato metoda se používá k získání reprezentace vyhlazené křivky časové řady, která je citlivější na dlouhodobé než na krátkodobé fluktuace.

2. Definice ekonomického růstu

Společnost vykazuje tendenci k růstu potřeb, a proto požaduje, aby se výkon ekonomiky zvyšoval. Růst výkonnosti je považováno za neoddělitelnou vlastnost hospodářství, je jedním z klíčových kritérií, které slouží k posuzování hospodářského vývoje země. Proto se otázka výkonnosti stala jednou ze základních otázek řešených na makroekonomické úrovni. První ucelenější soustava ekonomických názorů – merkantilismus, pojednávala o růstu peněžní formy bohatství. Přelomové dílo A. Smitha bylo *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Dílo se pochopitelně zabývalo otázkami dosažení vzestupu výkonu. (Fuchs, 2006, str. 52)

3. Potenciální produkt

Tento ukazatel, který patří v makroekonomii k těm nejdůležitějším, je definován jako maximální hrubý domácí produkt, kterého může ekonomika dosáhnout s danými výrobními faktory (při daném množství kapitálu a stavu technologie, existujícím počtu a kvalifikaci pracovních sil, při přirozené míře nezaměstnanosti, aniž dojde k urychlení inflace).

Jinými slovy zde mluvíme o plném využití faktorů, které má ekonomika k dispozici. Neuvažujeme, jaká by byla produkce, kdyby byly stroje dokonalejší a lidé kvalifikovanější. Co je však nezbytná podmínka, že jsou tyto faktory plně využity (pak můžeme mluvit o maximálním produktu). Půda neleží ladem, stroje nezahálejí a lidé nejsou nedobrovolně nezaměstnaní.

- Potenciální produkt se mění, tak jak se mění celková hospodářská situace v zemi, pod vlivem přírodních podmínek (počasí, nová naleziště nerostných surovin), situace na trhu práce (změna demografických faktorů, příliv imigrantů nebo naopak emigrace kvalifikovaných pracovních sil), mezinárodní situace, integračních faktorů, politické situace v zemi aj. Jedná se však o dlouhodobou tendenci, nikoliv krátkodobé fluktuace. (Fialová a kol., 2014, s. 159)

4. Ekonomický růst

V ekonomice, která se nachází ve fázi ekonomického růstu, roste důchod, což vede subjekty ke zvýšení spotřeby. Vyšší poptávka podněcuje firmy zvyšovat výrobu a poskytovat ve větší míře služby. Při zvyšování výroby se používá i ve větším objemu výrobních zdrojů včetně práce. Zvyšovat výrobu v zemi umožňuje i lepší a efektivnější využívání již stávajících faktorů. Ekonomický růst lze také vyjádřit jako růst schopnosti země vyrábět zboží a poskytovat služby. Ekonomickému růstu země mohou bránit i jisté překážky.

Mezi překážky ekonomického růstu patří například:

- **nedostatečné podmínky pro efektivnější výrobu statků a poskytování služeb** (chybí příslušné strojní zařízení nebo kvalifikovaná pracovní síla nutná k výrobě moderního zboží nebo poskytování moderních služeb),
- **nedostatečné technické znalosti** (pracovníci nejsou ochotni přistoupit na specializaci a dělbu práce),
- **příliš rychlý růst populace,**
- **výrazné zadlužení země.**

Vedle pozitivních efektů s sebou ekonomický růst nese také určitá negativa. Populace je vystavená většímu tlaku, násobí se projevy stresu, mění se dosavadní způsob života lidí. V zemi se mohou vyskytovat v důsledku většího rozsahu výroby negativní externality, například zvýšení hluku a znečištění prostředí. Více lidí se stěhuje do měst, která na to nemusí být kapacitně připravená. (Brčák a kol., 2014, str. 188)

5. Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt je suma všech konečných výrobků a služeb vyrobených na území státu za určité období (zpravidla jeden rok) vyjádřených v peněžních jednotkách. Podmínkou započítání výsledků produkce do hrubého domácího produktu je, že procházejí trhem (prodávají se a kupují).

Definice hrubého domácího produktu obsahuje několik důležitých charakteristik tohoto ukazatele. Pro započítávání jednotlivých položek produkce do HDP je nezbytné, aby vyhovovaly všem charakteristikám.

- **finální výrobky a služby**

Jsou to výrobky a služby určené k užití konečným uživatelem. Nezahrnují se meziprodukty, tedy výrobky a služby určené k dalšímu zpracování. Kdybychom do HDP zahrnovali i meziprodukty, započítávala by se jejich hodnota dvakrát nebo i vícekrát.

- **finální výrobky a služby musí být vyrobeny na území dotyčného státu.**

- **za určité období**

HDP je veličina toku. Jeho výše závisí na délce období. Tímto obdobím je zpravidla jeden rok. Prognózy se dělají za kratší období, a to za čtvrtletí.

- **suma všech výrobků a služeb se získává jako součet jejich peněžních hodnot.**

- **vyrobené výrobky a služby musí procházet oficiálním trhem. (Fialová a kol., 2014, s. 42, 43)**

6. Růst výkonu ekonomiky

Růst výkonu ekonomiky můžeme vyjádřit několika základními způsoby. *Nejjednodušším je srovnání makroekonomických výstupů v po sobě následujících obdobích. O růstu hovoříme tehdy, jestliže HDP v roce $t + 1$ dosahuje vyšší úrovně než v roce t . Musí tedy platit vztah: $HDP_{t+1} - HDP_t = \Delta HDP > 0$.*

Ekonomický růst ovlivňuje jak *ekonomickou sílu země*, tak její *ekonomickou úroveň*. Každý z ukazatelů vyjadřuje jinou rovinu srovnání.

Ekonomická úroveň vyjadřuje účinnost využívaných disponibilních zdrojů měřenou pomocí úrovně výstupu na jednoho obyvatele.

Ekonomickou sílu vyjadřujeme pomocí absolutní velikosti finálního produktu.

Běžným způsobem vyjádření ekonomického růstu je používání ukazatele označovaného jako **tempo růstu (G_{HDP})**.

$$G_{HDP} = (HDP_t - HDP_{t-1}) / HDP_{t-1} \cdot 100.$$

Uvedené tempo růstu ekonomiky je tempem, kterým roste reálný HDP. Dále jde o potenciální produkt, nikoliv reálný produkt. Jedním z dalších přístupů k vyjádření růstu výkonu je tzv. *koeficient růstu*, který je konstruován jako poměr: $g_{HDP} = HDP_t / HDP_{t-1}$

Podrobněji a výstižněji popsat ekonomický růst znamená především identifikovat zdroje, o které se vzestup výkonu opírá. Tím, je umožněno postihnout skutečnou kvalitu ekonomického růstu. (Fuchs, 2006, str. 53, 54)

7. Zdroje hospodářského růstu

Hospodářského růstu je možno v zásadě dosáhnout několika cestami:

- Využívání více zdrojů, tj. většího počtu pracovních sil a (nebo) většího množství fyzického kapitálu. Produktivita výrobních faktorů se tím nemění, takže při zachování všech ostatních podmínek dochází k tzv. extenzivnímu růstu.
- Všechny ostatní dále uvedené způsoby zvyšují produktivitu výrobních faktorů, hovoříme proto o intenzivním růstu.
- Využíváním stávajících zdrojů efektivněji, tj. změnou technologie.
- Zkvalitnění stávajících zdrojů, tj. zvyšování technické úrovně kapitálu a kvalifikace pracovních sil.
- Zlepšení řízení a organizace výroby a využitím nástrojů marketingu.
- Dosažením úspor z rozsahu výroby a specializacím.
- Využíváním výhod z mezinárodní směny zboží. Jedná se o směnu zboží založenou na využití komparativní výroby (vývoz zboží s nižší „cenou příležitosti“) a výhody plynoucí ze svobodného obchodu.

Musíme doplnit faktor, který spadá do politické oblasti. Je to společný systém. Tento systém vytváří vlastnické vztahy, podnikatelské klima, konkurenční prostředí a celý způsob života občanů. (Fialová a kol. (2014, s. 155)

8. Charakteristika ekonomického cyklu

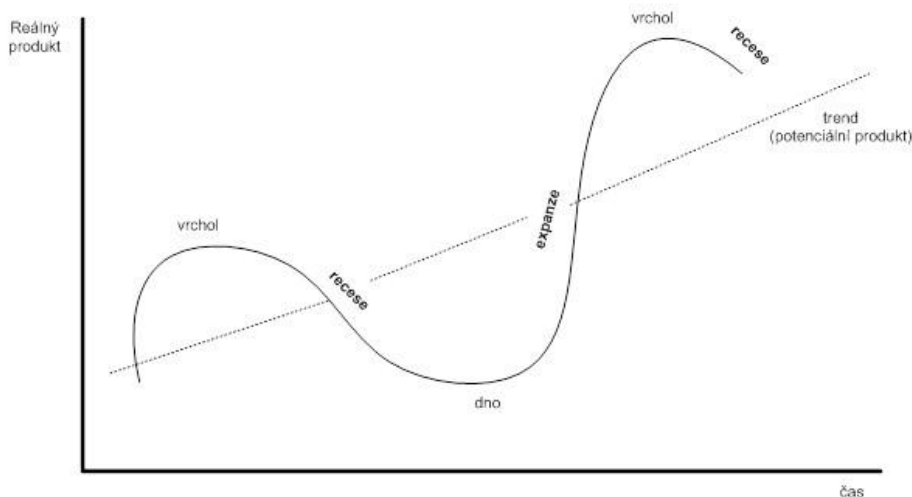
V obecném smyslu je možno hospodářské cykly charakterizovat jako výkyvy (fluktuační) v ekonomické aktivitě v podobě opakovaného kolísání reálného produktu, zaměstnanosti, investic, zisků a jejich veličin. Výkyvy ekonomického růstu jsou obecně nazývány cykly, které však nejsou cyklické ve smyslu pravidelnosti a jsou v mnohém nepředvídatelné. Při praktickém sledování hospodářských cyklů se pozornost obvykle soustředí pouze na výkyvy aktuálního reálného produktu. Po určité době se ekonomika opět navrácí ke své rovnováze, tedy stavu relativně vyrovnané agregátní nabídky a poptávky. S agregátní poptávkou se střetává krátkodobá i dlouhodobá agregátní nabídka.

Během cyklického vývoje ekonomiky se skutečný produkt odchyluje (oběma směry) od potencionálního produktu. Rozdíl mezi nimi se označuje jako **produkční mezera (GAP)**. Cílem hospodářské politiky státu je, aby tato mezera, ať už kladná nebo záporná, byla co nejmenší. K tomu by měly přispívat především vestavěné stabilizátory. (Brčák a kol., 2014, str. 188, 189)

V ekonomii rozlišujeme tři základní typy ekonomických cyklů:

- krátkodobé cykly (někdy nazýváme též Kitchinovy cykly), jejichž délka je odhadována na 18 až 40 měsíců, jsou způsobeny sezónními vlivy nebo změnami v zásobách;
- střednědobé cykly (Juglarovy cykly) souvisejí s investicemi do strojů a zařízení a jejich perioda je dlouhá okolo 8 až 11 let;
- dlouhodobé cykly (Kondratěvovy a Kuznetsovy cykly) jsou vysvětlovány zásadními inovacemi, novými objevy, převratnými změnami ve výrobních technologiích či podstatnými posuny v politické oblasti a doba jejich periody je až do 50 nebo 60 let.

Ekonomové se nejvíce zaměřují na první dva typy cyklů. Při jejich analýze bylo zjištěno, že přestože ekonomické cykly nemají identické průběhy, vykazují mnohé shodné rysy. V prostředí anticipovaného poklesu produktu většinou klesá ochota investovat, dochází k menšímu přijímání nových zaměstnanců, mnohdy mají tendenci k poklesu i ceny a mzdy. Opačné tendence byly zaznamenány v případě růstu produktu. (Jurečka, 1999, str. 200)

(Hospodářský cyklus a ekonomický růst - ppt stáhnout. SlidePlayer - Nahrávejte a Sdílejte své PowerPoint prezentace [online]. Copyright © 2022 SlidePlayer.cz Inc. [cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/3303973/Fáze ekonomického cyklu>)

Ve skutečném ekonomickém světě dochází k nepřetržitým výkyvům ve vývoji reálného produktu, neustále dochází ke střídání kratších či delších období pomalejšího nebo rychlejšího růstu nebo poklesu produktu, případně jeho stagnace. Výkyvy mohou po určitou dobu probíhat nad nebo pod trendovou linií. Cyklus je obdobím mezi dvěma stejnými body obratu.

Každý ekonomický cyklus je v podstatě charakterizován posloupností několika fází.

Podle počtu fází ekonomického cyklu se rozlišují jeho dva modely. Ve **dvoufázovém modelu ekonomického cyklu** je sledována fáze expanze a kontrakce. **Čtyřfázový model ekonomického cyklu** je tvořen expanzí, vrcholem, kontrakcí (recesí) a dnem (sedlem).

Ekonomický cyklus je dobře pozorovatelný na křivce zachycující v čase tempo růstu HDP.

8.1. Fáze expanze

Období expanze, označované také jako konjunktura, představuje období oživení a růstu ekonomické aktivity. Je pro ni význačný růst poptávky domácností po spotřebních statcích, kde firmy více vyrábějí a tím rostou jejich zisky. (Brčák a kol., 2014, str. 191)

Charakteristickými znaky expanze jsou snižování nezaměstnanosti, růst agregátní poptávky a větší využívání výrobních kapacit. Expanze následuje poté, co bylo dosaženo dna a končí dosažením vrcholu. (Jurečka, 1999, str. 200, 201)

Pokud je expanze stimulovaná růstem agregátní poptávky, je obvykle doprovázena růstem cenové hladiny (inflací). To je zvláště typické pro ekonomiku, kde je dosaženo tzv. plné zaměstnanosti, kde ekonomika operuje na úrovni potenciálního produktu.

V určitém okamžiku se však konjunkturálně rozběhnuté firmy odpoutají od reálně dosažitelné poptávky, investují do rozvoje výroby a vytváří výrobní kapacity a zásoby zboží, které už strana poptávky není schopná absorbovat a přichází fáze vrcholu. Firmy zpravidla nejsou včas schopny odhadnout okamžik, kdy už je poptávka nasycená.

8.2. Fáze vrcholu

Fáze vrcholu nastává po fázi expanze. Představuje **nejvyšší bod ekonomického růstu**, po jehož dosažení u hrubého domácího produktu nastává pokles. Při vrcholu převyšuje agregátní nabídka agregátní poptávku. Firmy stále ještě ve velkém produkují zboží a služby, zatímco poptávka slábne. (Brčák a kol., 2014, str. 191)

Skutečný produkt dosahuje v rámci jednoho ekonomického cyklu svého maxima. Mnohdy překračuje hranici potencionálního výstupu ekonomiky. Při dosáhnutí bodu vrcholu jsou výrobní kapacity přetěžovány maximálně, mnohdy nad své optimum. Rostoucí poptávka po kvalifikovaných pracovnících a vysoká míra investic vyčerpává zdroje ekonomiky, zvláště úspory. Ekonomika „pracuje“ nad své možnosti, což se projevuje zejména v prudkém růstu cenové hladiny. Po dosažení vrcholu následuje kontraktivní fáze ekonomického cyklu. (Jurečka, 1999, str. 201)

8.3. Fáze kontrakce (recese)

Nastává po fázi vrcholu. Je to období, kdy **výkon ekonomiky zpomaluje**. Bývá definován jako období, kdy reálný produkt po dobu minimálně dvou po sobě následujících čtvrtletí klesá. Poptávka zeslábla nebo zcela ustala, což dostává firmy do problémů. (Brčák a kol., 2014, str. 192)

Je pro ni typický pokles produkce a cen komodit, snižování důchodů ekonomických subjektů v důsledku narůstajícího množství nezaměstnaných a nižších zisků firem. Podnikům klesá odbyt produkce a zvyšují se zásoby. Dochází buď k neúměrnému snižování agregátní poptávky, nebo k nepřiměřenému snížení agregátní nabídky či dokonce k oběma jevům současně. Pokles celkové poptávky bude provázen snižováním cenové hladiny, pokles celkové nabídky bude naopak svázán s růstem inflace a při současné vysoké míře nezaměstnanosti dojde k **stagflaci**. Při praktickém měření výkonu ekonomiky jsou meziročně srovnávány čtvrtletní hodnoty reálného HDP. Pokud trvá kontrakce déle než šest měsíců, označujeme ji jako **recesi**,

v případě dlouhodobých recesí tyto nazýváme **deprese**mi a stagnace ekonomiky je období, kdy produkt vykazuje nulové či nepatrné změny. (Jurečka, 1999, str. 201)

8.4. Fáze dna

Po recesi následuje fáze dna označována také jako sedlo. Jedná se o **nejnižší bod ekonomické aktivity**.

Znaky fáze dna:

- reálný produkt je pod potencionálním produktem;
- skutečný produkt na svém minimu;
- ekonomika pod hranicí svých produkčních možností;
- firmy se snaží o inovace a zaujetí zákazníka;
- ceny stlačeny na svých minimech.

Po tomto „bodu zvratu“ následuje oživení hospodářské činnosti. Je to výchozí situace pro odražení se ode dna. Firmy, které se udržely na trhu, zaměstnávají nové pracovníky, poptávka se začíná vzpamatovávat, lidé mají vyšší příjmy a mohou více utrácet a spotřebovávat. Ekonomika začíná pomalu přicházet do fáze expanze. (Brčák a kol., 2014, str. 192)

8.5. Příčiny ekonomického cyklu

Teorie hospodářského cyklu rozdělují příčiny fluktuace skutečného produktu okolo potenciálního produktu do dvou základních skupin:

- vnější příčiny cyklu,
- vnitřní příčiny cyklu.

Vnější příčiny cyklu nalézáme mimo úzeji vymezený samotný mechanismus fungování ekonomiky. Jsou reprezentovány nedostatečnými informacemi ekonomických subjektů, nerovnoměrným tempem využívání nových vynálezů a objevů, změnami cen základních surovin na světových trzích, měnovými krizemi, problémy na mezinárodních kapitálových trzích. Mezi tyto teorie patří i koncepce **politického cyklu**, která spatřuje hlavní příčiny cyklu ve vládní regulaci ekonomiky nástroji fiskální a monetární politiky, který vede krátkodobě ke snížení nezaměstnanosti a růstu HDP. Politikové si rovněž uvědomují substituční vztah mezi inflací a nezaměstnaností v krátkém období. Centrální banka, ač je často prezentována jako relativně nezávislá na vládě, mnohdy se poddá těmto politickým tlakům a používá expanzivní monetární politiku. To vše vede ke zvyšování cenové hladiny a po případných vítězných

volbách tatáž vláda bude měnit svoji politiku převážně restriktivně zaměřenou. Tyto změny vládní politiky pak mají své odrazy ve výkonech ekonomiky.

- Neoklasická škola (zejména monetaristé) spatřuje vnější příčiny ekonomického cyklu v pohybu agregátní poptávky, která je vyvolána kolísáním tempa růstu nabídky peněz. Toto kolísání způsobuje rozpor mezi anticipovanou a skutečnou mírou inflace. Cyklus je následkem nedokonalých informací ekonomických subjektů, neboť tyto tvoří svá očekávání na základě minulých zkušeností. V této koncepci je za fluktuaci skutečného produktu okolo potenciálního produktu odpovědná centrální banka.

Mezi další vnější příčiny řadíme pandemii, války či přírodní katastrofy.

Teorie **vnitřních příčin** je založena na předpokladu, že prvotní výkyvy v agregátní poptávce resp. nabídce vyvolají samovolně mechanismus, který bude tyto změny neustále udržovat či dokonce prohlubovat, což bude mít svůj odraz v celé ekonomice. Za hlavní součást tohoto samočinného mechanismu jsou považovány investice. Příčinou cyklu je přehnaná reakce změny vlastnosti spotřebních výdajů vyvolaná změnou velikosti investic a vládních výdajů.

- Převážná část keynesiánsky zaměřených ekonomů nalézá příčiny ekonomického cyklu v nepružnosti ceny, zejména mezd směrem dolů. Keynesiánské teorie se většinou přiklání k vnitřním příčinám cyklu. (Jurečka, 1999, str. 202)

9. Citlivost odvětví na hospodářský cyklus

Z hlediska citlivosti na hospodářský cyklus se jednotlivá odvětví (resp. obory) dělí na odvětví cyklická, neutrální a anticyklická.

Za jednotlivá odvětví ekonomiky lze např. považovat průmysl, stavebnictví, zemědělství, obchod, dopravu, spoje apod. Ta lze následně členit na tzv. pododvětví, takže např. průmysl lze členit na strojírenství, hutnictví, energetiku apod.

9.1. Odvětví cyklická

Cyklická odvětví dosahují velmi dobrých hospodářských výsledků v období expanze, zatímco v recesi se dostávají do těžkostí. Důvodem kopírování hospodářského cyklu je skutečnost, že sem spadající produkce výrobků a služeb je orientována do oblastí, kdy kupující může jejich nákup odložit na pozdější dobu a realizovat jej až v období pro něj příznivějším. Firmy cyklických odvětví (jichž je v ekonomice většina) tak v období recese velmi rychle ztrácejí odbyt, což v této době velmi negativně dopadá, jak na výši jejich zisku, tak i kurzy jejich akcií.

Jako příklad je možno uvést např. stavebnictví, strojírenství, dopravu apod.

9.2. Odvětví neutrální

Tato odvětví (v daném případě se ovšem jedná spíše o obory) nebývají příliš ovlivňována hospodářským cyklem. Jedná se především o odvětví produkující nezbytné statky, jejichž koupi nelze dlouhodoběji odložit.

Jako příklad lze uvést např. farmaceutický a potravinářský průmysl, ale také výrobu alkoholu, cigaret apod.

9.3. Odvětví anticyklická

Tato odvětví vykazují dobré hospodářské výsledky v období recese, ale slabší v období konjunktury. Zde se ovšem nejedná o celá odvětví, spíše pouze o některé podobory.

Obecně lze hovořit o produkci tzv. „Giffenova zboží“, označovaného jako tzv. „zboží nouze“. Jeho jednotlivé druhy je sice v současné době poměrně složité specifikovat, nicméně se má všeobecně za to, že se jedná o nejlevnější životní potřeby (jako je např. chléb apod.). (Rejnuš, 2016, str. 193, 194)

9.4. Cyklické chování ekonomických veličin

Jednotlivé ekonomické cykly se sice liší délkou trvání a intenzitou výkyvů, přesto však mají leccos společné. Mnohačetné zkušenosti totiž hovoří o tom, že v průběhu cyklického vývoje hospodářství se ekonomické veličiny chovají způsobem, který je pro ně příznačný. Standardní chování ekonomických veličin nám pak umožňuje vytvářet obecnou teorii ekonomického cyklu.

Ekonomické veličiny se během cyklických změn reálného HDP pohybují buď stejným směrem jako HDP, nebo směrem opačným. V prvním případě hovoříme o veličinách procyklických, ve druhém případě o veličinách kontracyklických. Procyklickými veličinami jsou např. soukromá spotřeba (C), soukromé investice (I), dovozy (Im) či peněžní zásoba (M). Tyto veličiny v cyklických expanzích rostou, v kontrakcích (recesích) ochabují. Kontracyklickou veličinou je naopak míra nezaměstnanosti (u), která v expanzích obvykle klesá a v kontrakcích zase roste.

Ekonomické veličiny rovněž v průběhu cyklu buď systematicky předbíhají ve svém vývoji reálný HDP, pak jsou označovány jako předstihové (leading), nebo se za jeho pohyby opožďují, čili jsou zpožděné (lagged). Předstihovými veličinami jsou např. indexy akciových trhů, ukazatele měnové zásoby (M) a firemní investice do zásob, zpožděnými zase míry inflace a nezaměstnanosti. Lze nalézt veličiny, jejichž vývoj v čase víceméně kopíruje cyklický vývoj reálného HDP, přičemž příkladem je soukromá spotřeba (C). Takové veličiny nesou označení koincidentní.

V neposlední řadě je pro ekonomický cyklus jako takový charakteristické, že některé veličiny v jeho průběhu kolísají více než reálný HDP, jiné méně či stejně výrazně. Pak hovoříme o relativně značně volatilních („proměnlivých“) veličinách a relativně málo volatilních veličinách. Příkladem první skupiny veličin jsou soukromé investice (I), vývozy (X) a dovozy (Im), příkladem druhé skupiny naopak soukromá spotřeba (C). (Jurečka, 2010, s. 242)

Statistika poskytuje empirické měřítko, míra asociace mezi pohybem HDP a konečnou průmyslovou poptávkou nebo zaměstnaností. Když se r blíží 1 nebo -1 , míra korelace se zvyšuje, s koeficienty blíže k 1 ukazuje cyklická odvětví a koeficienty blíže k -1 ukazující proticyklická odvětví. Je důležité poznamenat, že tato analýza pouze zdůrazňuje ta cyklická odvětví, jejichž pohyby se shodují s HDP pohyby.

9.4.1. Role investic v cyklickém kolísání ekonomiky

Při objasňování střednědobého cyklu sehrávají rozhodující roli investice. Od jejich kolísání jsou odvozovány i hospodářské cykly.

Investiční multiplikátor jsme si zavedli jako koeficient vyjadřující důchodotvorný účinek investic, pomocí rovnice: $\Delta Y = k \cdot \Delta I$.

Z pohledu akceleračního principu se investice dělí na dvě skupiny:

- **autonomní investice** představují tu část investičních výdajů, které nezávisí na důchodu. Jejich vynakládání je podmíněno jinými okolnostmi, jako např. technický pokrok a konkurenční poměry v odvětví, ochota investovat, rozvoj oblasti, tempo růstu obyvatelstva aj.
- **indukované (vyvolané) investice** jsou tou částí celkových investičních výdajů, která bezprostředně závisí na realizovaném důchodu. Jestliže je označíme I_v , pak můžeme akcelerační princip zapsat:

$$I_v = a \cdot Y,$$

kde je Y přírůstek důchodu, a je akcelerační koeficient, který vyjadřuje vztah mezi přírůstkem důchodu a vyvolanými investicemi.

Vynaložená investice má podle multiplikátoru důchodotvorný účinek, projeví se tedy přírůstkem důchodu. Ten však podle principu akcelerace vyvolává nutně dodatečné (indukované) investice. (Fuchs, 2006, str. 61, 62)

10. Endogenní mechanismus versus exogenní šoky

Při zkoumání ekonomických cyklů nás mimo jiné zajímá, zda by reálný HDP, soukromá spotřeba, investice či zaměstnanost v zemi kolísaly i tehdy, jestliže by její ekonomika nepodléhala opakovaným změnám odehrávajícím se ve vnějším prostředí. Vnější prostředí dané ekonomiky přitom není myšleno okolí, tj. zahraniční ekonomické celky. Máme na mysli spíše přírodní prostředí, v jehož rámci spotřebitelé a výrobci působí, a rovněž tak sféru psychických a mimoekonomických institucionálních determinant chování spotřebitelů a výrobců. Jinými slovy si klademe otázku, zda jsou cyklické výkyvy tržním ekonomikám vlastní, nebo zda je jejich existence úzce spjata s přítomností vnějších (exogenních) šoků. Ačkoliv tato otázka může vypadat jako zbytečná, má způsob jejího zodpovězení zásadní význam pro tvorbu hospodářské politiky.

Kdyby cyklické výkyvy vznikaly spontánně uvnitř ekonomického systému prostřednictvím jakéhosi endogenního ekonomického mechanismu, byly by tržní ekonomiky ve své podstatě nestabilními. Pak by bylo možno uvažovat o tom, jakými způsoby tržní ekonomiky co nejúčinněji stabilizovat za pomoci vládních zásahů. Makroekonomická hospodářská politika by tak měla smysl. Pokud by se ovšem žádný, prozatím blíže nespecifikovaný, mechanismus generující cyklické pohyby v ekonomice nevyskytoval, makroekonomická hospodářská politika by svůj smysl do značné míry ztrácela. Vždyť jaký má smysl význam pokoušet „vlny“ optimismu a pesimismu spotřebitelů a výrobců? A co když jsou nevhodné vládní zásahy z vnějšku ekonomiky samy dodatečným zdrojem cyklické nestability? Takto uvažují zejména ekonomové, kteří tržní ekonomiky považují za vnitřně nestabilní. Ekonomické cykly považují za nutnou daň za měnící se mimoekonomické prostředí. (Jurečka, 2010, str. 247)

11. Model ekonomického cyklu s multiplikátorem a akcelerátorem

Jedná se o model, v němž jsou cyklické výkyvy ekonomické aktivity vyvolány změnou agregátní poptávky. Účinky této změny se posléze v čase a prostoru samovolně šíří prostřednictvím endogenního mechanismu multiplikátoru a akcelérátoru. Ekonomický cyklus se v daném modelu generuje samovolně na základě interakce reálného agregátního důchodu (Y) a čistých indukovaných investic (I_n), nutné je pouze počáteční jednorázové zvýšení či snížení autonomních investic v ekonomice. Peníze v tomto modelu nehrají aktivní roli.

11.1. Investiční multiplikátor

Je kladné číslo větší než 1 a jeho konkrétní hodnotu můžeme stanovit na základě rovnice:

$$k = 1/mps = 1/(1-mpc).$$

Logiku investičního multiplikátoru lze objasnit tak, že dodatečné investiční výdaje firem na nákup kapitálových statků se projeví růstem důchodů domácností, které firmám nabízejí své úspory. Domácnosti část svých dodatečných příjmů uspoří a zbývající část vynaloží na nákup spotřebních statků. Zvýšená poptávka po spotřebních statcích následně firmy motivuje ke zvýšené produkci těchto statků. To vede k dalšímu vzestupu příjmu domácností (pracovníků), které firmy nyní více zaměstnávají. Část dodatečných příjmů je opět uspořena, zbytek je dále vynakládán na nákup spotřebních statků. Původní jedna koruna dodatečného důchodu je tak při (mezním sklonu ke spotřebě) $mpc = 0,6$ proměněna nejprve v 60 haléřů dodatečných spotřebních výdajů, v dalších „výdajových kolech“ pak postupně v 36 haléřů (60 % z 60 haléřů dodatečného důchodu), v 21,6 haléře (60 % z 36 haléřů dodatečného důchodu) atd. Sečteme-li hodnotu všech dodatečných přírůstků důchodu (60 haléřů + 36 + 21,6 + ... + n), dostáváme hodnotu 2,5 koruny, tj. 250 haléřů celkového přírůstku důchodu v ekonomice. Investiční multiplikátor má hodnotu 2,5 (tj. $1/(1 - 0,6)$).

11.2. Akcelérátor investic

Při analýze trhu kapitálu v mikroekonomii předpokládáme, že rozhodující úlohu při utváření poptávky po kapitálu hraje vztah očekávané mezní efektivity investic a mezních nákladů na tyto investice. Mezními náklady přitom rozumíme zpravidla úrokovou míru. Nyní náš pohled poněkud rozšíříme a zaměříme jej na to, jak je poptávka po kapitálu (investicích) ovlivňována rozsahem produkce a jak je rozsah produkce zpětně ovlivňován investicemi. Nejdříve se seznámíme s jedním důležitým poměrem.

11.3. Koeficient kapitálové náročnosti

Každá firma, ať vyrábí boty, zubní pastu, auta nebo marmeládu, potřebuje k výrobě určité kapitálové vybavení v podobě strojů, budov, infrastruktury, zásob apod.

Obecně můžeme konstatovat, že rozšiřování zásoby kapitálu je potřebné jen tehdy, když v ekonomice rostou výroba a důchody. Jejich růst vytváří poptávku po investicích. Když výroba a důchody nerostou, investice radikálně klesají. Znamená to tedy, že k tomu, aby investice klesaly, není zapotřebí, aby výroba a důchody klesaly. Stačí, když přestanou růst. (Jurečka, 2013, str. 253, 254, 255)

11.4. Akcelerátor

Platí, že velikost investic je závislá na velikosti reálného produktu.

Akcelerační princip vyjadřuje skutečnost, že čisté indukované investice I_n jsou funkcí změny reálného produktu Y . Tento vztah lze zapsat: $I_n = a \cdot Y$,

kde: I_n jsou čisté indukované investice, a je akcelerátor, Y je produkt. (Pernica a kol., 2012, s. 97)

11.5. Princip akcelerace

Vrátíme se ke kapitálovému koeficientu, avšak nikoliv jen na úrovni sklárny nebo tiskárenského podniku, nýbrž na úrovni celé ekonomiky. Předpokládejme, že v ekonomice je k produkci ve výši 1 Kč zapotřebí v průměru 2 Kč kapitálu, tzn., že kapitálový koeficient činí 2.

Jestliže se kapitálový koeficient nemění a výrobní kapacity jsou plně využity, je ke zvýšení produkce nutné zvětšit objem kapitálu již zapojeného do výroby. Při kapitálovém koeficientu 2 to znamená, že ke zvýšení produkce ekonomiky např. o 100 mil. Kč, je zapotřebí čistých investic ve výši 200 mil. Kč.

Investice (a v daném kontextu máme na mysli investice čisté) znamenají přírůstek kapitálu a závisí:

- na výši kapitálového koeficientu,
- na míře růstu produkce.

Víme, že rozsah investic v ekonomice nezávisí na jejím produktu, nýbrž na jeho změnách, na tom, jak rychle produkce roste, nebo klesá. Investice porostou jen tehdy, když se bude růst produkce zrychlovat, v důsledku čehož se bude rozšiřovat mezera mezi žádoucí a skutečnou

zásobou kapitálu. Přestane-li produkce růst, čisté investice klesnou na nulu. Dojde-li k poklesu produkce, nastane, že hrubé investice budou nahrazovat amortizovaný kapitál, a tudíž provádět investice restituční. Restituční investice jsou realizovány tehdy, když produkce stagnuje, přičemž při jejím poklesu jsou prodávána stálá aktiva. Skutečná zásoba kapitálu totiž v takovém případě převyšuje zásobu žádoucí. (Jurečka, 2013, str. 253, 254, 255, 256)

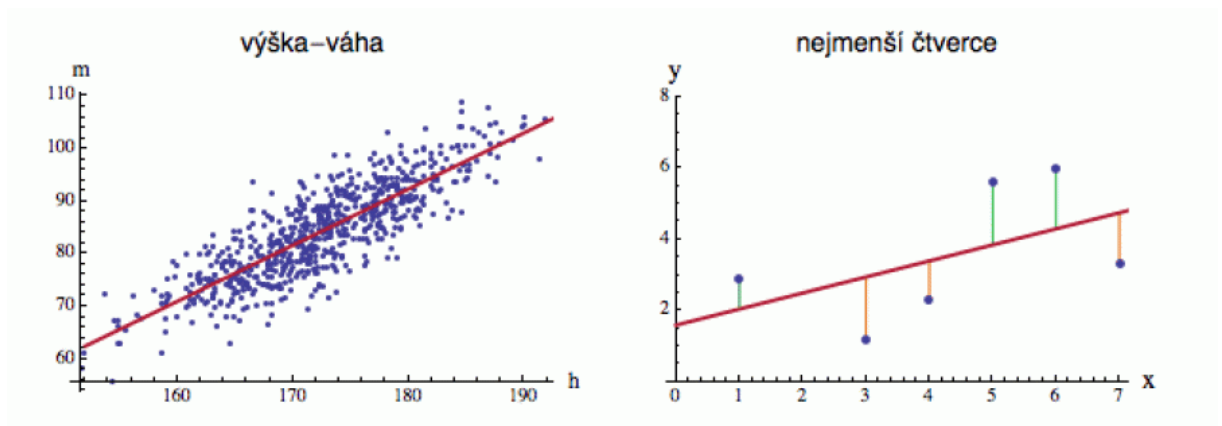
12. Korelace

Instituce Bureau of Labor Statistics zkoumá ta odvětví, ve kterých je poptávka a zaměstnanost nejcitlivější na pohyby hospodářského cyklu v čase. Každé 2 roky vypracovává projekce pracovní síly, hrubého domácího produktu (HDP) a jeho složek, průmyslové produkce a průmyslu a zaměstnanosti.

Po dokončení posledního kola projekcí (1994–2005) byla provedena nová analýza projekcí, která koreluje pohyby HDP v čase se změnami v poptávce a zaměstnanosti. V budoucích projekčních kolech budou podobné analýzy prováděny během vývojových fází a budou použity:

- Identifikace odvětví, u kterých se předpokládá, že se budou v budoucnu pohybovat s hospodářskými cykly jinak než v minulosti. Po identifikaci těchto odvětví pracovníci projekce determinace ukončí strukturální změnu nebo změny způsobující odtržení od minulosti nebo přezkoumají svůj model projekcí a provedou vhodné úpravy, aby byla zajištěna konzistence mezi historickými a plánovanými obdobími.
- Identifikace průmyslových odvětví a povolání, která jsou nejvíce náchylná na výkyvy hospodářského cyklu pro použití a přípravě informací pro kariérové poradenství.

Při zjišťování, která odvětví kolísají s HDP (pohyby hospodářského cyklu v čase) a která ne, byly pro kola projekcí 1994–2005 analyzovány dva faktory: korelace mezi zaměstnaností v průmyslu a HDP a korelace mezi konečnou poptávkou průmyslu a HDP. Druhý faktor (konečná poptávka průmyslu) byl analyzován dvěma způsoby. Za prvé, historické období (1977–1993) bylo použito jako měřítko pro měření korelace průmyslové poptávky a celkového HDP, s očekáváním, že vztah poptávka-HDP v projektovaném období (1994–2005) by měl být stejný jako za historické období. Za druhé, byly zkoumány pouze roky recese, nikoli celá historická a plánovaná období. Tato metoda měřila, na základě ročních procentuálních změn, jak agregované průmyslové skupiny (183 jednotlivých průmyslových odvětví specifických pro program projekcí bylo agregováno do 12 skupin pro výpočetní účely) reagovaly a zotavovaly se z recese v letech 1980, 1982 a 1991. Tyto výsledky byly poté porovnány s výsledky z dvou recesí, mezi dneškem a rokem 2005, aby se zjistilo, zda je předpokládané chování v souladu s chováním v historickém období.

(Matykání XXXVII: Regrese a korelace | Matfyz.cz. Matfyz.cz [online]. Copyright © 2022 Matematicko [cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <https://www.matfyz.cz/clanky/matykani-xxxvii-regrese-a-korelace>)

Korelace - citlivost na dané odvětví

	Čtvrtletí	Odvětví - Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	HDP
2019	Q1	215 060	1333740
	Q2	245 798	1450836
	Q3	252 527	1482851
	Q4	256 286	1522921
2020	Q1	219 477	1370630
	Q2	209 528	1348661
	Q3	242 539	1459792
	Q4	235 703	1515304
2021	Q1	197 603	1388198
	Q2	237 953	1540914
	Q3	264 047	1574672
	Q4	268 126	1616848
	Corell	0,870245532	

13. Pearsonův koeficient korelace

Základním statistickým měřítkem použitým k posouzení vztahu k zaměstnanosti nebo k přidané hodnotě jednotlivých odvětví. Tato statistika poskytuje empirické měřítko míry asociace mezi pohybem HDP a průmyslové konečné poptávky nebo zaměstnanosti. Když se r blíží 1 nebo -1 , míra korelace se zvyšuje, přičemž koeficienty blízcí se 1 ukazují cyklická odvětví a koeficienty blíže -1 ukazují proticyklická odvětví.

Je důležité poznamenat, že tato analýza zdůrazňuje pouze ta cyklická odvětví, jejichž pohyby se shodují s pohyby HDP. Schopnost identifikovat cyklická odvětví, která vedou nebo zaostávají za HDP, je omezena skutečností, že projekce BLS používají spíše roční než čtvrtletní data. Pokud se používají, lze maskovat rozvíjející se průmyslová odvětví těmi opožděnými. Navzdory nedostatku čtvrtletních údajů jsme se pokusili identifikovat zaostávající cyklická odvětví zpožděním zaměstnanosti v každém z odvětví o 1 rok. Výsledky analýzy využívající zpožděná data se příliš nelišily od výsledků využívajících nezpožděná data: nebyla zjištěna žádná další odvětví, která by byla cyklická. Koincidenční cyklická odvětví se stala, jak by se dalo očekávat, méně cyklická (r byla blíže 0), zatímco odvětví, která shodou okolností cyklická nebyla (ta s r blízko 0), se stala cykličtější (r se zvýšila). Hodnoty r se však nezvýšily natolik, aby bylo možné považovat tato odvětví za cyklická se zpožděním – zůstaly blízko 0.

Statistika poskytuje empirické měřítko, míry asociace mezi pohybem HDP a konečnou průmyslovou poptávkou nebo zaměstnaností. Když se r blíží 1 nebo -1 , míra korelace se zvyšuje, s koeficienty blíže k 1 ukazuje cyklická odvětví a koeficienty blíže k -1 ukazující proticyklická odvětví. Je důležité poznamenat, že tato analýza pouze zdůrazňuje ta cyklická odvětví, jejichž pohyby se shodují s HDP pohyby.

(článek z angličtiny) Which industries are sensitive to business cycles.

14. Ukazatel jako statistická veličina

Ukazatel je specifickou statistickou veličinou popisující určitou sociálně ekonomickou skutečnost. Každý ukazatel má tedy svůj věcný obsah a zároveň svoji formálně logickou konstrukci, která ho řadí mezi statistické veličiny. Chceme-li ukazatel definovat, musíme se zaměřit na jeho předmětnou, ale i formálně logickou definici.

Podíváme-li se na ukazatele z předmětného (obsahového) hlediska, je zřejmé, že se jde o pojmy, které používá i ekonomická teorie. Ekonomická teorie definuje své kategorie a jejich vztahy verbálně, často bez ohledu na to, zda jsou tyto pojmy a vztahy kvantifikovatelné či nikoliv. Statistika ale naopak potřebuje reálně existující ekonomické jevy a procesy měřit, vyjádřit jejich velikost, intenzitu pomocí číselných charakteristik - ukazatelů. Pojmům ekonomické teorie je nutné přiřadit jejich číselné charakteristiky tak, aby daný ukazatel co nejlépe odrážel skutečnost, popisovanou daným pojmem.

(statistika pro ekonomy richard hindls) str.342

15. Finanční analýza podniku

Finanční analýza nebo také finanční rozbor je nedílnou součástí finančního řízení, protože působí jako zpětná informace o tom, kam podnik v jednotlivých oblastech došel, v čem se mu jeho předpoklady podařilo splnit a kde naopak došlo k situaci, které chtěl předejít nebo kterou nečekal.

Důležitým předpokladem správného fungování finanční analýzy je kromě kvalifikovaného zpracování i pravidelnost jejího provádění. Jen při respektování těchto zásad jsme schopni odhalit „projevující se choroby“ podnikového hospodářství.

Je třeba vzít v úvahu také to, že finanční analýza představuje komplexní činnost, která v sobě zahrnuje jednotlivé složky, které určují finanční situaci podniku (jako např. analýza likvidity, analýza rentability, analýza kapitálových zdrojů apod.). Tyto složky jsou vyhodnocovány samostatně, avšak při vyhodnocování celkové situace podniku je třeba, aby byly respektovány vazby, které mezi nimi existují. (Pivrnec, 1995, str. 131, 132)

Taková finanční analýza se sestavuje za určitý časový interval a výsledky se posuzují jednak v časové řadě, jednak ve vztahu k obdobným podnikům. Data pro tuto analýzu se čerpají převážně z účetních výkazů finančního účetnictví a informace v nich obsažené jsou zpracovávány právě pro potřeby finančního managementu. (Suchánek, 2007, str. 16)

15.1. Analytické techniky

Ve finanční analýze jsou vedle rozboru absolutních ukazatelů využívány zejména dvě analytické techniky: vertikální rozbor a poměrová analýza.

- **Vertikální rozbor** je technika založená na výpočtu procentního podílu jednotlivých položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty (dále jen výsledovky) na celku (u rozvahy na bilanční sumě, u výsledovky zpravidla na celkových výnosech). U horizontální analýzy se pak sleduje jejich vývoj v čase (v jednotlivých účetních obdobích). Součástí benchmarkingu se srovnává jejich velikost u sledovaného podniku s výší dosahovanou konkurenty.
- **Poměrová analýza** je postupem založeným na využití poměrových ukazatelů, které představují podíl dvou absolutních ukazatelů (položek rozvahy nebo výsledovky), např. velikost zisku připadající na jednu korunu tržby.

Používáním metod finanční analýzy postupně vykrystalizovala skupina obecně přijímaných ukazatelů, která umožňuje uceleně posoudit finanční situaci v podniku.

Členění do 4 skupin:

1. **ukazatele rentability a aktivity** – jedná se o ukazatele různých forem míry zisku jako všeobecně sdíleného vrcholového ukazatele výkonnosti podniku (rentabilita) a ukazatele stupně využití podnikových aktiv, tedy ukazatele rychlosti (efektivnosti), resp. doby obratu zásob, pohledávek, dlouhodobého hmotného majetku (aktivita)
2. **ukazatele zadluženosti** – tvoří ukazatele hodnotící finanční strukturu podniku, zachycují strukturu vloženého kapitálu z hlediska vlastnictví, dispoziční doby, porovnávají vlastní a cizí zdroje financování apod.
3. **ukazatele platební schopnosti** – tuto skupinu tvoří ukazatele umožňující posoudit solventnost (likviditu) podniku, účelem těchto ukazatelů je poskytnout informaci o potenciální schopnosti hradit ve stanovených termínech své splatné závazky.
4. **ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu** – tato skupina ukazatelů poskytuje specifické informace o situaci akciových společností, jejichž akcie jsou volně obchodovatelné.

15.2. Analýza rentability a aktivity

Ukazatele rentability resp. výnosnosti zachycují poměr výsledného efektu dosaženého podnikatelskou činností (hospodářský výsledek) k příslušné srovnávací základně vnímané jako původce daného výsledku. Pro všechny ukazatele rentability je společné, že podávají informaci vztaženou k vrcholovému cíli podniku (zisku), neboť udávají, kolik korun zisku připadá na jednu korunu „původce“ zisku.

Ukazatele aktivity umožňují vyjádřit, jak efektivně podnik hospodaří se svým majetkem (aktivy).

!!!!(**Ekonomika a řízení podniku ubytovacích služeb**, Vydala Vysoká škola obchodní a hotelová, Brno, 2008, © Petr Suchánek, 2008, ISBN 978-80-XXX-XXXX-X)

(str.150, 151)

15.3. Analýza zadluženosti

Poskytuje informaci o tom, do jaké míry je podnik zadlužen. Podle toho je možné odvodit, kolikrát jsou cizí zdroje podniku vyšší než jeho vlastní zdroje.

Doporučováno je, aby hodnota tohoto ukazatele nebyla vyšší než 0,5. Jedná se pouze o orientační hodnotu, přičemž pro přesné určení optimální míry zadluženosti je nutno znát vážené

průměrné náklady kapitálu. Míru zadluženosti má smysl sledovat jeho hodnoty v čase. Přitom za pozitivní vývoj budeme považovat, když podnik dosahuje hodnoty tohoto ukazatele pod 0,5 a tyto hodnoty trvale nerostou. Naopak za negativní vývoj v podniku budeme považovat, když se hodnota ukazatele bude nacházet nad 0,5 a v čase poroste. (Pivrnec, 1995, str. 138)

15.4. Analýza platební schopnosti

Systémově nezávislým znakem charakterizujícím prosperující podnik je princip finanční rovnováhy. Plnění požadavku vymezeného tímto znakem předpokládá trvalou schopnost podniku dostát svým splatným finančním závazkům. Nástrojem analýzy platební schopnosti jsou ukazatele likvidity.

!!!**(Ekonomika a řízení podniku ubytovacích služeb**, Vydala Vysoká škola obchodní a hotelová, Brno, 2008, © Petr Suchánek, 2008, ISBN 978-80-XXX-XXXX-X)

(str. 152,153)

Výše charakteru závisí na činnosti podniku. Podnik s pravidelným průběžným prodejem a s okamžitým inkasem pohledávek vykazuje obvykle vyšší úroveň solventnosti, než činí doporučená výše 2, při běžné likviditě. Naproti tomu podnik se sezónní výrobou může mít vyšší hodnotu tohoto ukazatele. Hodnota by se měla proto pohybovat v rozmezí od 1,5 do 2,5, přičemž je ale žádoucí, aby neklesla pod 2. (Pivrnec, 1995, str. 137)

16. Praktická část

V praktické části se budu věnovat získaným informacím z oblasti hospodářského cyklu, v rámci české ekonomiky. Poté se budu věnovat vybranému podniku a pomocí získaných informací udělám finanční analýzu podniku.

17. Zvrat

Ekonomický výhled na rok 2020 se změnil z měsíce na měsíc. Zatímco v lednu jsme měli pozitivní očekávání a žádnou krizi jsme neočekávali, fungovali jsme v režimu zpomalování ekonomiky, avšak stále v konjunktře. V únoru a především začátkem března se veškeré odhady na ekonomiku radikálně změnily. Globální rozšíření koronaviru donutilo snad všechny státy na světě uzavřít nejen hranice, ale vypnout značnou část hospodářství.

17.1. Základní data

- Akciové trhy padaly nejrychlejším tempem od finanční krize v roce 2008. Propad indexu SP500 byl více než 30%.
- Přes velký pokles cen jsou dle řady expertů a investorů akcie stále nadhodnocené.
- Šíření viru COVID-19 nelze úplně eliminovat (šíření lze pouze zpomalit).
- Čína dodnes velmi pravděpodobně manipuluje s daty o počtu mrtvých i nakažených.
- Aniž bychom dosáhli vrcholu epidemie, je nutné podporovat ekonomiku finančními prostředky bezprecedentních rozměrů.
- Americká vláda a FED schválily obrovské finanční stimuly pro ekonomiku, stejně tak ECB i vláda ČR.
- Pouhých 30 dní a už krachují první společnosti. Tři měsíce to vydržíme, ale téměř žádná společnost nedokáže finančně přežít 12 měsíců absolutně zmražená.
- Ač situace aktuálně nevypadá příznivě, historie ukazuje, že po krizi následuje konjunktura. Někteří očekávají rychlý zvrat a srovnání ekonomiky během 12-24 měsíců.
- Pád finančních trhů znamená příležitost pro investory. Mnozí hovoří o jedinečné příležitosti investovat do akcií za tak nízké ceny.
- Zřejmý je velký strach na trhu, ale ještě větší může přijít až z viditelných důsledků krize. Prozatím máme většinou predikce a čísla. Pracovní úřady v USA čelí nezvyklému náporu. Nezaměstnanost se zvyšuje.

17.2. Ekonomická krize 2020

Od poslední recese v roce 2008/2009 uběhlo 11 let. Poslední roky jsme dobře věděli, že se ceny vyšplhaly až příliš vysoko a že krize musí jednou přijít. Ale stále nepřicházela. Žili jsme v blahobytu.

Ještě v lednu 2020 to vypadlo, že jediným rizikem budou listopadové prezidentské volby v USA. Během následujícího měsíce ale došlo k rozšíření koronaviru (COVID-19) z Číny do Evropy a USA. Státy začaly realizovat mimořádná opatření: zavíraly hranice, školy, většinu obchodů a restaurací a dále také zakazovaly veřejné akce a hromadná sdružování.

11. března 2020 prohlásila Světová zdravotnická organizace (WHO) šíření koronaviru za pandemii.

17.3. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost oproti normálnímu vývoji tentokrát zareagovala rychleji a rostla až na 5,5 % ve 4. čtvrtletí 2020. Počet nezaměstnaných se zvýšil ze 109 tis. na konci roku 2019, na 300 tis. o rok později. Na jedné straně na inflaci působilo výrazné oslabení kurzu koruny a růst dovozních cen, na straně druhé ale propad domácí poptávky snížil jádrovou inflaci. V podobě indexu spotřebitelských cen, ke konci roku 2021 klesla inflace na 2,2 %.

Podle Hospodářské komory by delší výpadek příjmů z turistiky mohl znamenat ztrátu až 35 miliard korun. Veřejné rozpočty by kvůli výpadku daní a odvodů přišly až o 14 miliard. *„V tomto sektoru je v ohrožení až 40 tisíc pracovních míst a v případě, že by krizová situace okolo koronaviru měla trvat delší dobu, celé odvětví se dostane do obrovských potíží,“* obával se prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza.

Na základě těchto informací vidíme, že dopady koronaviru se značně dotýkají celého odvětví. Již nyní víme, že tyto slova prezidenta Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáše Prouzi jsou pravda. S začátkem koronaviru se ihned začalo propouštět, i lidé samy začali postupně odcházet z toho odvětví, protože se báli, aby se vůbec dlouhodobě užívali.

„Globální cestovní ruch by kvůli pandemii koronaviru mohl přijít až o 50 milionů pracovních míst. Předpověděla to podle BBC Světová rada pro cestování a turistiku (WTTC). Čeští provozovatelé ubytovacích zařízení zaznamenali pokles příjezdů o 80 až 100 procent. V Česku cestovní ruch tvoří zhruba tři procenta hrubého domácího produktu (HDP) a zajišťuje 250 tisíc pracovních míst,“ řekla výkonná ředitelka rady Gloria Guevaraová.

Kvůli koronaviru se přestalo cestovat, tím pádem klesl i počet turistů v České republice. Provozovny bruslily na tenkém ledě, aby se vůbec užívali. Spoustu lidí odešlo z tohoto oboru a již se do něj nevrátili, protože se především obávali, že odvětví opět postihne koronavirus a přijdou o práci.

17.4. Vývoj českého trhu práce - 4. čtvrtletí 2020

Ve 4. čtvrtletí byl trh práce v Česku ovlivněn další velkou vlnou karanténních opatření. Nezaměstnanost postupně stoupala a zaměstnanost klesala. Průměrná mzda se meziročně nominálně zvýšila o 6,5 %, růst cen poněkud zvolnil, takže reálně výdělky vzrostly o 3,8 %. Odvětvový vývoj byl velmi diferencovaný, nejvíce bylo poškozeno ubytování, stravování a pohostinství.

17.5. Recese

Kvůli koronaviru růst globální ekonomiky poklesl.

Odvětví, která jsou výrazně paralyzována, tj. například maloobchod, sport, kultura, školství, knihovny, letecká doprava, stravování a ubytování nebo cestovní kanceláře, se na tvorbě HDP podílí zhruba 10 procenty. Na tato odvětví je navázána celá řada dalších oblastí ekonomiky. Zavřené obchody znamenají pokles nových objednávek u výrobních firem v průmyslu, případně pokles dovozu.

17.6. Globální opatření

V neposlední řadě je potřeba zmínit narušení globálních hodnotových řetězců. České firmy jsou v narůstající míře zapojeny do značně komplexních řetězců s vysokou specializací jednotlivých článků. České firmy ve výrobě intenzivně využívají dovážených meziproductů. Silné zapojení do mezinárodního obchodu s sebou nese vyšší výnosy, ale zároveň i vyšší náklady při otřesech globální ekonomiky s narušením výrobních řetězců. Postup koronaviru napříč Evropou a dramatická preventivní opatření jsou přesně takovým příkladem.

17.7. Rozdíl ekonomické krize 2008/2009 a 2020

Při minulé krizi jsme se mohli sami rozhodnout, jestli chceme přestat jezdit na dovolené či navštěvovat restaurace. Měli jsme v rámci možností volnost a svobodu v rozhodování.

V roce 2020 byla situace podobná, avšak vláda nám přikazovala a zakazovala odjíždět do ciziny na dovolenou, jít do restaurace na večeři či zajít si koupit nové oblečení.

- *„Jsme ve stavu válečné ekonomiky. Máme málo informací o tom, kolik je doopravdy nakažených a nevíme, jak se to bude šířit, když se vrátí všichni do normálu. Nastartování ekonomiky - pomáhá se firmám na krátkou dobu, zaměřujeme se na malé firmy a s velkými si poradí banky.“* uvedl Filip Matějka, člen ústavního krizového štábu.
- *„Opatření státu byla nejspíše v pořádku a ztlumila nápor, ale čím větší bude propad, tím bude mnohem těžší zachránit ekonomiku. Zdravotnictví tohle dlouho nemůže*

vydržet. Čím déle v tom budeme, tím hůř a větší nátlak na ekonomiku. Uvolňování by mělo být dříve, jinak se z toho nezvládneme vyhrabat. Domácnosti se musí rozmyslet, jak vyjdou s penězi. Potřebujeme několik stovek miliard, abychom se vzpamatovali. Půjčky: stát půjčí - zaplatíme my, lidi, vláda nemá peníze. Je potřeba masivní injekce, musíme se rychle zvednout nahoru. Graficky bychom to znázornili jako „V“, prudký dopad a rychlý výstup.“ uvedl Zdeněk Tůma, ekonom, bývalý guvernér ČNB.

Stát našemu odvětví částečně finančně pomohl. Stálá zavírání a otvírání restaurací, nová opatření a omezení, velmi komplikovala provoz všech podniků. To se finančně odrazilo v podnicích na poklesu tržeb. Celková ekonomika státu se velmi propadla. Za rok 2019 dosáhl schodek hospodaření státního rozpočtu 28,5 mld. Kč a ke konci roku 2021 už byl schodek hospodaření státního rozpočtu 419,7 mld. Kč. Nátlak na ekonomiku byl tak velký, že díky koronaviru se schodek prohloubil o 391,2 mld. Kč.

18. Schodek státního rozpočtu

Hospodaření státního rozpočtu skončilo v roce 2020 deficitem ve výši 367,4 mld. Kč, tedy o 338,9 mld. Kč vyšším než v roce 2019. Plánovaný schodek navýšený třemi novelami zákona o státním rozpočtu až na 500 mld. Kč, tak nebyl naplněn o 132,6 mld.

(<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/pokladni-plneni-sr-40434>)

Hospodaření státu loni (2021) skončilo s rekordním schodkem 419,7 miliardy korun. Výsledek státního rozpočtu byl ovlivněn dopady pandemie koronaviru a doprovodnými podpůrnými opatřeními.

(https://www.irozhlas.cz/ekonomika/deficit-statni-rozprocet-2021-stanjura_2201061049_cen)

18.1. Vládní opatření

Vládní opatření otvírala a zavírala restaurace na základě počtu nakažených osob v České republice. Tato opatření pokračovala na další části, kdy do restaurací mohl pouze omezený počet osob, s tím souviselo, že stoly v restauraci museli být 2 m od sebe. Poté do restaurace mohly osoby s prodělaným koronavirem či s antigenním nebo PCR testem. V době, kdy se objevila vakcína proti koronaviru, mohly do restaurace osoby pouze očkované, s prodělaným koronavirem nebo s platným antigenním testem či PCR testem.

18.2. Stručný soupis otevření/zavření restaurace na základě vládních opatření

Stručný soupis otevření/zavření restaurace na základě vládních opatření	
14. 3. 2020	Zavření restaurace
11. 5. 2020	Otevření zahrádky u restaurace
25. 5. 2020	Otevření restaurace
14. 10. 2020	Zavření restaurace
3. 12. 2020	Otevření restaurace
18. 12. 2020	Zavření restaurace

19. Hostinec U Tesaře

Je česká restaurace, která se nachází v Jihomoravském kraji, ve středu Brna. Tedy cca 1,5 km od hlavního nádraží. Hostinec nabízí velkou prostornou zahrádku, která je ideální v létě pro každou cílovou skupinu. V případě nepříznivého počasí je na zahrádce k dispozici vyhřívaný kuřácký stan. Interiéry restaurace jsou už méně prostorné, kapacita celé restaurace i se salónekem je cca 70 osob.

V restauraci je 20 zaměstnanců, mezi které patří provozní podniku, hlavní kuchař, pomocní kuchaři, výpomoc u myčky inventáře a obsluhující personál.

Gastronomie podniku je zaměřená především na tradiční českou kuchyni, která je několikrát do roka obohacena různými akcemi. Podnik je zaměřen především na rozsáhlý výběr čepovaného piva. Hostinec u Tesaře je jediné místo, kde mohou milovníci piva ochutnat pivo „Prasák“, které je jako jediné v České republice vyráběné pouze pro tenhle podnik. Prasák je pivo extra hořké chuti díky speciálnímu dávkování dvou druhů chmelů. Pivo má také výrazný říz a charakteristickou světlou barvu.

19.1. Zákazníci

Mezi zákazníky Hostince u Tesaře se řadí především obyvatelé ze zdejšího sídliště, anebo turisté, kteří přijíždí do Brna.

Hostinec je určen pro všechny vrstvy věkové kategorie, avšak pro rodiny s dětmi bude výhodnější navštívit hostinec v letním období, jelikož velká letní zahrádka nabízí dětský koutek pro děti, protože ve vnitřních prostorách restaurace není dostatek místa na takový dětský koutek.

19.2. Zaměstnanci

V hostinci pracuje kvalifikovaný personál, ale také umožňuje brigádu vysokoškolským studentům, kteří si chtějí přivydělat, především v létě.

Hostinec svým zaměstnancům a brigádníkům poskytuje stravu zdarma a každý týden se kupují nápoje přímo pro personál. Správně vykonaná práce personálu se hodnotí platovými odměnami.

19.3. Dodavatelé a zboží

Hostinec u Tesaře má mnoho dodavatelů, se kterými po celou dobu působnosti na trhu udržuje dobré vztahy, především s pivovary Ohrada a Polička. Tyto pivovary na oplátku za

dobrou a dlouhou spolupráci hostinci poskytují různé výhody, například návštěvu pivovaru s ochutnávkou piva zdarma.

19.3.1. Pivovar Polička

Podnik objednává pravidelně 1x týdně.

Objednává se bedna po 20ks Polička lahvová 0,5l za 1983 Kč + záloha na bednu 120 Kč.

Objednává se 10x sudů po 50l Poličky. Jeden sud je za 2148 Kč + záloha za sud 1000 Kč. (viz. Příloha č. 2)

19.3.2. Pivovar Ohrada

Podnik objednává pravidelně 1x týdně.

Objednává se bedna po 30ks Ohrada lahvová 1l za 1230 Kč.

Objednává se 10x sudů po 50l Ohrady. Jeden sud je za 2050 Kč + záloha za sud 1000 Kč. (viz. Příloha č. 3)

19.3.3. Pivovar Syrovar

Podnik objednává pravidelně 1x za 2 měsíce.

Bere podle nabídky speciálů (30l a 50l sudy).

Objednává se IPA - svrchně kvašené pivo, více stupňové (14°, 15°, 16°, apod.).

Objednává se spodně kvašené pivo - méně stupňové (11°, 12°, 13°). (viz. Příloha č. 4)

19.3.4. Ostatní

Hostinec objednává od každého druhu 10l vína 1x za 14 dní.

Pochutiny se objednávají 1x za měsíc, každé po 3 kartónech. (viz. Příloha č. 5)

19.3.5. Feva

Podnik objednává 1x týdně.

Toto množství je při normálním provozu podniku.

Objednávané zboží záleží na počtu akcí v podniku nebo na slevách od Fevy. (viz. Příloha č. 6)

19.3.6. Bulpek

Podnik objednává 1x týdně. Podle návštěvnosti se popřípadě bere 2x týdně. (viz. Příloha č.7)

19.3.7. Makro

Podnik nakupuje pravidelně 1x za týden velký nákup a 1x – 2x menší nákup.

Nakupuje se vše potřebné do kuchyně (mouka, strouhanka, olej, sýry, hranolky, apod.) a papír do tiskárny, účtenky, brčka, apod. (viz. Příloha č.8)

19.3.8. Geco

Podnik objednává cigarety po 10x karton, 1x za měsíc. Během Covidu se objednávali 1x za 2 měsíce, kvůli zdražování a poklesu tržeb. (viz. Příloha č.9)

19.3.9. Kofola

Podnik objednává 1x za 3 týdny.

Objednávají se 3x 50l sudu Kofoly a 4x přepravy džusu. (viz příloha č.10)

19.3.10. Maneo

Podnik v zimní sezóně objednává 1x týdně za 18000Kč.

V letní sezóně je potřeba více zboží, objednává se 2x týdně za 36000Kč.

V případě nedostatku zboží či zapomenutí produktu do objednávky se zboží dok průběhu týdne v Makru. (viz příloha č.11)

19.3.11. Nealko + alko

Zboží z Manea se objednává 1x - 2x týdně, alkohol a nealko podle potřeby. V tabulce je pouze výpis produktů, kusů a cen, kolik se, tak průběžně objednává. (viz příloha č. 12)

19.4. Zaměstnanci (mzdy)

Mzdy	1 hodinu	13 hodin/den	182 hodin/měsíc	Rok
1 zaměstnanec	100 Kč	1 300 Kč	18 200 Kč	218 400 Kč
20 zaměstnanců	2 000 Kč	26 000 Kč	364 000 Kč	4 368 000 Kč

Zaměstnanců má podnik 20 a pracují ve směnách krátký/dlouhý týden.

To znamená, že jednou pracuje zaměstnanec 2 dny v týdnu a jednou 5 dní v týdnu.

Celkově za měsíc jde do práce 14 dní, což je 182 hodin.

19.5. Poplatky

Poplatky	Měsíc	Rok
Nájem	30 000 Kč	360 000 Kč
Energie	40 000 Kč	480 000 Kč
Celkem	70 000 Kč	840 000 Kč

Budova podniku má jiného majitele, tudíž podnik platí nájem a poplatky s ním spojené.

19.6. Celkové náklady

Za pivo podnik utratí za rok 3 229 500Kč.

Za ostatní zboží se utratí za rok 3 939 516Kč.

Hrubé mzdy podnik zaplatí za rok 4 368 000Kč.

Za poplatky za rok platí 840 000Kč.

19.7. Jídelní lístek před Covid-19

Všechny tyto jídla se prodávala každý den i s poledním menu, než začal koronavirus.

Nabízí 4 druhy polévek 0,2l/0,4l:

- Polévka dle denní nabídky – 29Kč/39Kč
- Silný hovězí vývar s domácími játrovými knedlíčky – 29Kč/49Kč
- Tradiční gulášová polévka s čerstvým chlebem – 39Kč/59Kč
- Zelňačka s klobásou a zakysanou smetanou, ošatka s pečivem – 29Kč/59Kč

Hlavní chody:

- 150g Smažený sýr Gouda s přílohou dle Vašeho výběru – 129Kč
- 1ks Kořeněný Hermelín připravený na grilu podávaný s restovanou zeleninou (cukety, rajčátka, papriky, cibulka, česnek) a křupavou bagetkou – 155Kč
- 150g Grilované kuřecí prsíčko marinované v bylinkách s přílohou dle Vašeho výběru – 159Kč
- 150g Smažený řízek z kuřecího prsíčka s přílohou dle Vašeho výběru – 159Kč
- 150g Smažený řízek z vepřové panenky s přílohou dle Vašeho výběru – 179Kč
- 500g Mix křupavých kuřecích a vepřových řízečků z panenky podávaných s kyselou okurkou, kozími rohy a ošatkou pečiva – 335Kč

Přílohy, omáčky a dipy:

- 50g Tatarská omáčka/ Domácí kečup/ Česnekový dip/ + další dle aktuální nabídky – 20Kč
- 200g Ošatka s pečivem – 25Kč
- 150g Farmářské hranolky – 39Kč
- 250g Vařené brambory s máslem – 39Kč
- 250g Šťouchané brambory s cibulkou – 39Kč
- 200g Míchaný zeleninový salátek – 39Kč

Sladká jídla:

- 1ks/2ks Palačinka s ovocem (dle aktuální nabídky), šlehačkou a čokoládou – 49Kč/99Kč
- Další dezerty dle aktuální nabídky

Pochutiny z lahůdkové lednice:

- 150g Škvarky v sádle servírované s cibulkou – 49Kč
- 150g Škvarková pomazánka s cibulkou a nakládanou okurkou – 79Kč
- 150g Nakládané klobásky s cibulí, ostrými papričkami a cibulkou – 79Kč
- 150g Kachní játra v sádle servírovaná s nakládanou okurkou a brusinkami – 79Kč
- 150g Variace nakládaných zrajících sýrů (Hermelín, tvarůžky, pivní sýr, Niva) – 79Kč
- 150g Variace tvrdých sýrů (Gouda, uzený sýr, Cheddar) naložená v bylinkách a česneku – 79Kč
- 150g Hermelín naložený v pikantním oleji s cibulkou – 85Kč
- 150g Hermelín naložený s bylinkovým pestem a česnekem – 85Kč

Vše podávané s čerstvým pečivem.

Speciality podniku:

- 150g Tesař burger (Hovězí maso se slaninovým chipsem, rajčaty, karamelizovanou cibulkou, salátkem, nakládanou okurkou a majonézou v máslové briošce a farmářskými hranolkami s naší tatarkou.) – 199Kč
- 500g Pečená vepřová žebírka s jablečným křenem, hořčicí, nakládanou zeleninou a rozpékaným čerstvým chlebem – 185Kč
- 1ks Grilovaná klobása z Havlíčkova řeznictví podávaná s jablečným křenem, hořčicí a nakládanou zeleninou, ošatka čerstvého pečiva – 99Kč
- 300g Tatarský biftek, 10 půlek topinky – 290Kč
- 150g Tatarský biftek, 6 půlek topinky – 165Kč

Malá jídla nejen k pivu:

- 250g Šopský salát s balkánským sýrem – 49Kč
- 1ks Utopenec naložený s kyselým zelím a cibulí, čerstvé pečivo – 65Kč
- 250g Pivní sláma se sýrem servírovaná s česnekovým dipem – 65Kč
- 150g Tlačěnka podávaná s cibulí a octem, ošatka s pečivem – 75Kč
- 1ks Nakládaný Hermelín s chilli papričkou, křupavou bagetkou nebo čerstvým chlebem – 75Kč
- 250g Pikantní fazole s papričkami jalapeño a čerstvým pečivem – 89Kč

19.8. Jídelní lístek během a po Covid-19

S příchodem koronaviru začalo chodit méně zákazníků a klesaly tržby podniku. Proto se podnik rozhodl upravit stálý jídelní lístek, který zůstal v platnosti až do dnes.

Upravily se pouze hlavní chody, jinak vše ostatní zůstalo jako před koronavirem.

Malá jídla nejen k pivu:

- 1ks Utopenec s pečivem – 69Kč
- 100g Nakládaný Hermelín s pečivem – 79Kč
- 150g Tlačenka s cibulí, octem a pečivem – 79Kč

Tesařova pochoutka dobroty z naší dílny:

- 160g Škvarková pomazánka s okurkou, cibulkou a pečivem – 85Kč
- 120g Husí játra v sádle servírovaná s nakládanou okurkou, brusinkami a pečivem – 99Kč
- 200g Domácí uzené s hořčicí, křenem, nakládanou okurkou a pečivem – 99Kč

Polévky 0,2l/0,45l:

- Fazolová polévka s klobásou 20Kč/50Kč
- Česnečka s vejcem a krutóny z opečeného chleba 20Kč /50Kč

Stálá celodenní nabídka:

- 1ks Tortilla s kuřecím masem a kukuřičným kláskem – 155Kč
- 300g Grilovaná krkovička podávaná s pečenými bramborovými čtvrtkami, trhanými saláty a hořčičnou remuládou – 229Kč
- 150g Tesař BURGER s hranolkami a tatarskou omáčkou – 199Kč
- 200g Křupavé kuřecí řízečky – 175Kč
- 1ks HOT DOG s trhaným masem s hranolkami a salátem Coleslaw – 155Kč
- 150g Smažený sýr Gouda s hranolkami a domácí tatarskou omáčkou – 149Kč
- 200g Tatarský biftek podávaný s 8 půlkami topinek a česnekem 239Kč

K jídlům je možné si přiojednat:

- 1ks Kukuřičný klas – 49Kč
- 200g Hranolky – 39Kč
- 200g Pečené bramborové čtvrtky – 39Kč
- 200g Coleslaw – 39Kč
- 50g Domácí tatarka – 20Kč

- 50g Kečup – 20Kč
- 50g BBQ omáčka – 20Kč
- 50g Hořčičná remuláda – 20Kč
- 50g Bylinkový dip – 20Kč

19.9. Změna jídelního lístku

Změna jídelního lístku proběhla na základě návštěvnosti podniku při Covidu. Podnik začalo navštěvovat méně zákazníků, tím došlo k omezení nabízených jídel. Začalo se i zdražovat, a tak došlo ke změně cen.

19.10. Polední menu

Polední menu se každý den mění a skládá se ze 4 jídel, v cenové relaci 129Kč – 149Kč. Gramáž jídel se pohybuje od 150g do 200g na porci.

20. Tržby v průměru

Tržby v průměru za den - rok 2019			Celkem za měsíc/měsíce
Leden - únor	35 000 Kč		2 065 000 Kč
Březen	45 000 Kč		1 395 000 Kč
Duben - květen	68 000 Kč		4 148 000 Kč
Červen - červenec - srpen - září	75 000 Kč		9 150 000 Kč
Říjen	53 000 Kč		1 643 000 Kč
Listopad - prosinec	41 000 Kč		2 501 000 Kč

Celkem za rok 2019 20 902 000 Kč

Tržby v průměru za den - rok 2020			Celkem za měsíc/měsíce
Leden - únor	33 000 Kč		1 980 000 Kč
Březen - duben	31 000 Kč	(pouze výdejní okénko)	1 891 000 Kč
Květen	65 000 Kč	(znovu otevření)	2 015 000 Kč
Červen - červenec - srpen - září	77 000 Kč		9 394 000 Kč
Říjen - listopad - prosinec	21 000 Kč	(pouze výdejní okénko)	1 932 000 Kč

Celkem za rok 2020 17 212 000 Kč

Tržby v průměru za den - rok 2021			Celkem za měsíc/měsíce
Leden - únor	17 000 Kč	(pouze výdejní okénko)	1 003 000 Kč
Březen - duben	31 000 Kč	(pouze výdejní okénko)	1 891 000 Kč
Květen	58 000 Kč	(znovu otevření)	1 740 000 Kč
Červen - červenec - srpen	69 000 Kč		6 348 000 Kč
Září	65 000 Kč		1 950 000 Kč
Říjen	51 000 Kč		1 581 000 Kč
Listopad - prosinec	21 000 Kč	(pouze očkování)	1 281 000 Kč

Celkem za rok 2021 15 794 000 Kč

Značný pokles tržeb s příchodem Covid-19.

Rozdíl tržeb mezi roky 2019 a 2020 je 3 690 000Kč.

Rozdíl tržeb mezi roky 2020 a 2021 je 1 418 000Kč.

Od počátku Covid-19 do teď je rozdíl tržeb **5 108 000Kč**.

20.1. Rentabilita

Rok 2019	Rentabilita	Rok 2020	Rentabilita	Rok 2021	Rentabilita
Tržby	20 902 000 Kč	Tržby	17 212 000 Kč	Tržby	15 794 000 Kč
Náklady	12 377 016 Kč	Náklady	12 377 016 Kč	Náklady	12 377 016 Kč

Zisk	8 524 984 Kč	Zisk	4 834 984 Kč	Zisk	3 416 984 Kč
------	--------------	------	--------------	------	--------------

21. HP - filter

Pro výpočet potenciálního produktu celé České republiky a také jeho části, která připadá na odvětví, v němž působí mnou zkoumaný podnik, byla použita metoda HP - filter.

HP - filter odstraní cyklickou složku časové řady ze surových dat.

Nebylo možné získat data za podnik, který jsem si vybrala pro bakalářskou práci, a proto jsem pracovala, s odvětvovými hodnotami. Očekávám, že vývoj podniku je stejný jako v odvětví.

Nejprve jsem si vypočítala pomocí nominálního HDP a deflátoru HDP, reálný produkt. Reálný produkt jsem počítala za čtvrtletí od roku 2019 do roku 2021.

Výpočet potenciálního produktu celé ČR pomocí HP-filtru			
	Čtvrtletí	Reálný produkt	Potenciální produkt
2019	Q1	1286152,363	1339096,522
	Q2	1396377,285	1350074,704
	Q3	1427190,568	1360523,445
	Q4	1464347,115	1370376,329
2020	Q1	1320452,794	1380233,61
	Q2	1294300,384	1391635,253
	Q3	1398268,199	1405523,413
	Q4	1441773,549	1421866,896
2021	Q1	1334805,769	1440561,956
	Q2	1473149,14	1461703,914
	Q3	1505422,562	1484330,529
	Q4	1571280,855	1507594,013

Výpočet potenciálního produktu v daném odvětví pomocí HP-filtru

	Čtvrtletí	Reálný produkt	Potenciální produkt
2019	Q1	210636,63	225081,7442
	Q2	239569,201	224617,7422
	Q3	245648,833	224009,289
	Q4	248580,019	223261,4482
2020	Q1	209025,714	222595,6785
	Q2	195091,248	222486,6246
	Q3	223126,955	223273,2314
	Q4	218851,439	225020,4901
2021	Q1	187479,127	227791,9292
	Q2	229684,363	231589,3865
	Q3	257606,829	236011,5719
	Q4	261076,923	240638,1452

22. Účetní data za odvětví

Zde jsou vypsaná účetní data za roky 2018 a 2019. Data za rok 2020, kdy koronavirus nejvíce zasáhl ekonomiku, zatím nejsou dostupná.

Ubytování, stravování a pohostinství					
			2018	2019	
Počet aktivních podniků			58 840	59 913	
Počet zaměstnaných osob celkem ve fyzických osobách			180 887	184 189	persons
Průměrná hrubá měsíční mzda na 1 fyzickou osobu			18 085	19 605	CZK
Čistý obrat (Výnosy celkem)			203 005	217 664	CZK mil.
z toho	tržby z prodeje výrobků a služeb a za prodej zboží		192 866	206 798	CZK mil.
	v tom	tržby z prodeje výrobků a služeb	164 326	177 413	CZK mil.
		tržby za prodej zboží	28 539	29 385	CZK mil.
	ostatní provozní výnosy		7 896	8 559	CZK mil.
	výkony vč. obchodní marže		174 671	188 501	CZK mil.
Náklady celkem			194 297	207 437	CZK mil.
z toho	spotřeba materiálu a energie a náklady na služby		113 500	122 186	CZK mil.
	náklady vynaložené na prodané zboží		18 401	18 263	CZK mil.
	ostatní provozní náklady		7 319	7 425	CZK mil.
	osobní náklady		39 799	43 628	CZK mil.
	z toho	mzdy bez OON	26 991	29 602	CZK mil.
Obchodní marže			10 138	11 122	CZK mil.
Podíl obchodní marže na tržbách za zboží			35,5	37,8	%
Přidaná hodnota			61 171	66 315	CZK mil.
Výsledek hospodaření běžného účetního období			8 707	10 227	CZK mil.

Poznámka: Finanční ukazatele jsou uváděny v běžných cenách, stavové ukazatele (tj. Aktiva celkem, Pasiva celkem a jejich složky) jsou k 31.12.

23. Návrhová část

Veškeré návrhy se budou odvíjet od získaných materiálů z podniku a ze získaných dat z odvětvových hodnot. Očekávám, že vývoj podniku je stejný jako v odvětví.

Koronavirus velmi zasáhl odvětví ubytování, stravování a pohostinství, proto není jednoduché v tomto odvětví pracovat. V návrhové části jsem se pokusila podniku ulehčit práci a zvýšit tržby.

Návrhová část je určena pro podnik, který jsem zkoumala a zároveň i pro další gastronomická zařízení podobného typu.

24. Provoz podniku

Podle zkušeností z Hostince U Tesaře a zjištěných informací od zaměstnanců a majitele jsem zjistila, že podnik funguje především v době obědů, kvůli většímu výběru z menu a poté až večer, kdy hosté chodí především na točené pivo.

V mezičase od 13h. do 18h. podnik navštíví minimum lidí. Proto navrhuji změnit otevírací dobu. Nová otevírací doba by byla od 7h. do 14h. a od 18h. do 24h. Zaměstnanci by se přehledně střídali ve dvou směnách (ranní/odpolední).

24.1. Snídaně

Snídaně jsou novým produktem podniku. Podnik má dobrou lokalitu, protože jsou v okolí kanceláře a další podniky. Lidé rádi chodí na snídaně jako příjemný ranní rituál nebo, když nestíhají a jsou rádi, když jim někdo snídani připraví.

Tudíž díky tomuto produktu by se čas efektivněji zužitkoval a přinesl zisk.

Snídaně	1 den	Měsíc	Rok
20Ks	4 000 Kč	120 000 Kč	1 440 000 Kč

Cena za jednu snídani je 200 Kč. Počítám, že podnik za den prodá 20 snídaní.

Náklady snídaně	1 den	Měsíc	Rok
Zaměstnanci	1 000 Kč	30 000 Kč	360 000 Kč
Potraviny	800 Kč	24 000 Kč	288 000 Kč
Celkem	1 800 Kč	54 000 Kč	648 000 Kč

Čistý zisk	1 den	Měsíc	Rok
Celkem	2 200 Kč	66 000 Kč	792 000 Kč

Čistý zisk za den by byl 2 200Kč, za měsíc 66 000Kč a za rok 792 000Kč.

24.2. Rozvoz jídel

Kvůli koronaviru se většina populace naučila jíst v pohodlí domova či práce. Rozvoz jídel se stal velmi populárním, a proto je dobré toho využít.

Rozvoz	1 den	Měsíc	Rok
30 jídel	6 000 Kč	180 000 Kč	2 160 000 Kč

Cena za jeden oběd je 200Kč. Podnik by mohl ze začátku prodat 30 obědů za den.

Náklady za rozvoz	1 den	Měsíc	Rok
Zaměstnanci	1 000 Kč	30 000 Kč	360 000 Kč
Pohonné hmoty	500 Kč	15 000 Kč	180 000 Kč
Potravin	1 500 Kč	45 000 Kč	540 000 Kč
Celkem	3 000 Kč	90 000 Kč	1 080 000 Kč

Čistý zisk	1 den	Měsíc	Rok
Celkem	3 000 Kč	90 000 Kč	1 060 000 Kč

Čistý zisk za den by byl 3 000Kč, za měsíc 90 000Kč a za rok 1 060 000Kč.

24.3. Akce

Pořádání různých kulturních a zážitkových akcí.

1. Ochutnávka piv s panem sládkem.
2. Večer s živou hudbou.
3. Grilování (steaky, burgery, kolena, prase).
4. Dětský den (karneval).
5. Sváteční meny.

Akce		
Tržba navíc	1x akce za měsíc	Akce za rok
10 000 Kč	10 000 Kč	120 000 Kč
15 000 Kč	15 000 Kč	180 000 Kč
20 000 Kč	20 000 Kč	240 000 Kč

Brala jsem v úvahu jednu akci za měsíc a tržba navíc by se mohla pohybovat mezi 10 000Kč až 20 000Kč. Pokud vezmu průměr, jedná se o 15 000Kč za měsíc a 180 000Kč za rok.

24.4. Zaměstnanci

Podnik má 20 zaměstnanců, což je dle mého názoru příliš a je tu možnost ušetřit. Tolik zaměstnanců na malý podnik není potřeba.

Mzdy nyní	Měsíc
1 zaměstnanec	18 200 Kč
20 zaměstnanců	364 000 Kč

Mzdy po návrhu	Měsíc
1 zaměstnanec	18 200 Kč
15 zaměstnanců	273 000 Kč

Podnik za měsíc ušetří	91 000 Kč
Podnik za rok ušetří	1 092 000 Kč

Pokud by byl stav zaměstnanců 15, tak se za měsíc ušetří 91 000Kč a za rok 1 092 000Kč.

24.5. Zisk navíc

Návrhová opatření jsou pro získání více peněz pro podnik a zároveň pro zviditelnění.

Zisk navíc	1 den	Měsíc	Rok
Snídaně	2 200 Kč	66 000 Kč	792 000 Kč
Rozvoz	3 000 Kč	90 000 Kč	1 060 000 Kč
Akce	/	15 000 Kč	180 000 Kč
Zaměstnanci	/	91 000 Kč	1 092 000 Kč
Celkem		262 000 Kč	3 124 000 Kč

Při použití návrhových opatření podnik získá navíc za měsíc 262 000Kč a za rok 3 124 000Kč.

Hostinec U Tesaře měl během koronaviru velké ztráty, díky těmto opatření by se mohl těšit z lepších tržeb a větší spokojenosti zákazníků i zaměstnanců.

25. Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjištění vlivu hospodářského cyklu na činnost podniku v době koronaviru. Získali jsme všeobecný přehled o fungování ekonomickém růstu (hospodářském cyklu), o měření citlivosti odvětví a o způsobu použití Pearsonova korelačního koeficientu.

Po zjištěních je jasné, že koronavirus měl značný dopad na zkoumané odvětví a podnik samotný. U zkoumaného podniku jsme zjistili značný pokles návštěvnosti a ztráty tržeb během koronaviru. Díky informacím z odvětvových hodnot, můžeme očekávat, že vývoj v Hostinci U Tesaře byl stejný, tedy velmi kolísavý s ohledem na danou situaci pandemie.

V praktické části jsme zjistili rozdíl tržeb podniku. Na počátku pandemie byl značně vyšší a to o 3 690 000Kč. Viděli jsme, jak podnik fungoval při horších podmínkách pandemie.

Podle dalších zkoumaných dat, má podnik od roku 2019 do roku 2021 značný propad tržeb a to 5 108 000Kč. Z tohoto propadu se podnik snaží vždy vzpamatovat především v teplejších měsících, kdy mu tržby narůstají.

Přes velké rozdíly v tržbách je podnik stále rentabilní a je schopný se udržet na trhu. Dle mého názoru je nyní i více připravený, kdyby přišla další nečekaná pandemie.

Potenciální produkt celé České republiky postupně narůstal, ale potenciální produkt v daném odvětví spíše kolísal. Toto kolísání v odvětví, ve kterém se pohybuje můj podnik, je vysvětleno tím, že když se pandemie objevila, tak jako první opatření bylo zavřít restaurace. Toto opatření se dále rozvinulo na další rozsáhlejší opatření, ať už úplné zavření a povolení výdejních okének či počet osob u stolu snížený na 2 osoby.

Podle měření citlivosti na dané odvětví, pomocí Pearsnova korelačního koeficientu je hodnota citlivosti na odvětví 1, to znamená silou pozitivní korelaci. Tato kladná hodnota znamená, že mezi přidanou hodnotou na odvětví a HDP je určitý vztah. Když roste jedna veličina, tak roste i druhá veličina.

Hostinci navrhuji se držet mých návrhů a příkladů pro získání zákazníků a zvýšení tržeb.

Návrhy jsou změna otevírací doby, zavedení snídaní a rozvozů, pořádání zajímavých akcí pro zaujmutí širší oblasti zákazníků, snížení počtu zaměstnanců a chov vlastního vepřového masa.

Nejvíce jsem se soustředila na zkoumání dat od počátku pandemie od roku 2019 až do roku 2021. Mnou vybraný podnik mi neposkytl všechny potřebné informace pro psaní bakalářské

práce, proto jsem si vypomohla informacemi obecnými pro celou Českou republiku, protože předpokládám, že podnik měl průběh stejný.

Tato práce je využitelná pro malé a středně velké gastronomické podniky.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav; STARÁ, Dana, *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 223 s. ISBN 978-80-7380-492-3.

Fialová, Helena; Fiala, Jan. *Ekonomické chování. Příběhy o lidech, firmách a hospodaření vlády. Díl II. Hospodaření vlády. I. vydání*. Vydavatelství A plus, Praha 2014. ISBN 978-80-87681-03-9.

FUCHS, Kamil. *Makroekonomie I: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. ISBN 80-210-3959-0.

JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 9788024743868.

JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 9788024732589.

JUREČKA, Václav. *Základy ekonomie*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1999. ISBN 80-7078-660-4.

PERNICA, Martin a Vladimír ŠEFČÍK. *Makroekonomická gramotnost: jak pochopit hospodářskou politiku státu*. Praha: Ekopress, 2012. ISBN 9788086929828.

PIVRNEC, Jiří. *Finanční management*. Praha: Grada, 1995. ISBN 8085623927.

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 9788024758718.

SUCHÁNEK, Petr. *Finanční management: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2007. ISBN 978-80-210-4277-3.

Elektronické zdroje:

Hospodářský cyklus a ekonomický růst - ppt stáhnout. SlidePlayer - Nahrávejte a Sdílejte své PowerPoint prezentace [online]. Copyright © 2022 SlidePlayer.cz Inc. [cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/3303973/>

Matykání XXXVII: Regrese a korelace | Matfyz.cz. Matfyz.cz [online]. Copyright © 2022 Matematicko [cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <https://www.matfyz.cz/clanky/matykani-xxxvii-regrese-a-korelace>

Přílohy

Příloha č. 1:

1 Zdroje hrubého domácího produktu, běžné ceny																
2 Resources of Gross Domestic Product, Current Prices																
mil. Kč / CZK mil.																
3 rok / čtvrtletí	Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	Průmysl, těžba a dobývání		Stavebnictví	Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnosti v oblasti nemovitosti	Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	Věřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	Ostatní činnosti	Hrubá přidaná hodnota 1)	Daně z produktů	Dotace na produkty	Hrubý domácí produkt 2)	
4		celkem	z toho: zpracovatelský průmysl													
5 Year / Quarter	Agriculture, forestry and fishing	Manufacturing, mining and quarrying and other industry		Construction	Trade, transportation, accommodation and food service	Information and communication	Financial and insurance activities	Real estate activities	Professional, scientific, technical and administrative activities	Public administration, education, health and social work	Other service activities	Gross value added 1)	Taxes on products	Subsidies on products	Gross domestic product 2)	
6		Total	of which: Manufacturing													
7 ESA 2018	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	D.21	D.21	B.1g	
8 NACE	A	B+C+D+E	C	F	G+H+I	J	K	L	M+N	O+P+Q	R+S+T+U					
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
105	Q4	16 880	362 502	309 171	82 312	243 922	83 898	53 636	115 627	103 748	193 249	28 050	1 283 620	165 802	21 354	1 428 121
106	2019 Q1	21 318	371 854	311 175	49 702	215 000	77 781	50 983	118 596	83 361	194 262	27 456	1 210 422	145 036	21 718	1 333 740
107	Q2	22 699	398 732	344 333	72 086	245 798	80 125	52 945	119 446	93 189	198 291	28 483	1 311 662	166 226	27 052	1 450 836
108	Q3	47 474	379 453	329 712	83 028	252 627	77 781	52 547	122 033	94 350	199 914	28 213	1 337 320	173 187	27 656	1 482 851
109	Q4	16 410	379 949	324 648	50 090	256 286	94 805	54 909	124 817	110 499	213 139	31 461	1 372 336	173 626	22 939	1 522 921
110	2020 Q1	21 591	373 746	316 456	55 051	219 477	83 510	52 488	126 710	85 430	207 107	31 104	1 256 214	138 971	24 555	1 370 630
111	Q2	22 339	337 120	287 736	71 114	209 628	83 473	52 219	125 902	88 291	207 061	25 292	1 222 419	154 911	28 069	1 348 661
112	Q3	47 895	365 373	317 661	82 401	242 639	79 556	50 930	126 141	86 340	214 698	30 238	1 326 113	162 055	28 376	1 459 792
113	Q4	17 292	379 622	325 618	87 089	235 703	97 755	54 248	130 482	102 085	243 930	28 615	1 376 689	163 589	24 974	1 515 304
114	2021 Q1	23 831	394 935	331 444	54 626	197 603	87 204	55 063	131 177	85 058	219 089	26 595	1 275 080	138 265	25 147	1 388 198
115	Q2	24 137	426 339	373 650	76 636	237 953	89 538	56 292	130 130	93 636	237 444	28 251	1 402 557	169 442	31 085	1 540 914

1 Zdroje hrubého domácího produktu, implicitní deflátory*, SOPR = 100																
2 Resources of Gross Domestic Product, Implicit Deflators*, y-o-y index																
%																
3 rok / čtvrtletí	Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	Průmysl, těžba a dobývání		Stavebnictví	Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnosti v oblasti nemovitosti	Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	Věřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	Ostatní činnosti	Hrubá přidaná hodnota 1)	Daně z produktů	Dotace na produkty	Hrubý domácí produkt 2)	
4		celkem	z toho: zpracovatelský průmysl													
5 Year / Quarter	Agriculture, forestry and fishing	Manufacturing, mining and quarrying and other industry		Construction	Trade, transportation, accommodation and food service	Information and communication	Financial and insurance activities	Real estate activities	Professional, scientific, technical and administrative activities	Public administration, education, health and social work	Other service activities	Gross value added 1)	Taxes on products	Subsidies on products	Gross domestic product 2)	
6		Total	of which: Manufacturing													
7 ESA 2018	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	B.1g	D.21	D.21	B.1g	
8 NACE	A	B+C+D+E	C	F	G+H+I	J	K	L	M+N	O+P+Q	R+S+T+U					
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
105	Q3	94,5	101,1	101,2	108,6	99,5	101,7	101,0	109,1	103,1	108,1	101,6	102,6	101,9	101,3	102,6
106	Q4	95,4	101,2	101,3	105,8	100,9	102,9	100,6	108,2	102,6	99,9	102,7	102,1	102,0	102,7	102,7
107	2019 Q1	100,4	102,8	101,7	108,9	102,1	104,2	101,3	107,5	103,3	106,2	101,6	103,9	102,3	103,5	103,7
108	Q2	101,7	102,9	101,6	110,1	102,6	103,9	100,9	106,4	104,5	107,2	101,8	104,2	101,9	104,7	103,9
109	Q3	98,1	103,4	101,9	110,1	102,8	104,0	100,1	107,3	104,3	106,3	102,1	104,3	101,3	104,0	103,9
110	Q4	92,0	104,1	102,7	110,4	103,1	103,7	98,6	106,7	103,7	106,9	102,3	104,4	101,0	103,3	104,0
111	2020 Q1	94,7	104,4	102,9	110,5	105,0	102,1	97,5	106,4	102,8	105,9	98,2	104,3	100,1	104,5	103,8
112	Q2	94,2	105,2	103,1	110,7	107,4	102,5	97,5	106,0	103,0	104,2	97,7	104,7	100,5	104,1	104,2
113	Q3	94,4	104,8	103,0	110,2	108,7	102,5	96,6	105,9	101,8	106,2	98,7	104,9	100,2	103,8	104,4
114	Q4	98,6	105,2	104,4	108,7	107,7	101,8	97,7	104,9	103,3	110,1	100,7	105,7	100,0	103,7	105,1
115	2021 Q1	101,7	105,6	105,0	105,5	105,4	101,1	100,0	103,5	103,4	103,8	101,9	104,2	101,8	101,1	104,0
116	Q2	104,2	104,1	103,8	105,9	103,6	101,9	100,3	103,2	103,7	110,3	105,5	104,7	102,3	100,7	104,6

Příloha č. 2:

Pivovar Polička	1x týdně	Měsíc	Rok
20x lahvové 0,5l	1 983 Kč	7 932 Kč	95 184 Kč
Záloha na 1 bednu 120Kč	120 Kč	480 Kč	5 760 Kč
10x 50l sud	21 148 Kč	84 592 Kč	1 015 104 Kč
Záloha za 1 sud 1000Kč	10 000 Kč	40 000 Kč	480 000 Kč
Doprava	674 Kč	2 696 Kč	32 352 Kč
Celkem	33 925 Kč	135 700 Kč	1 628 400 Kč

Příloha č. 3:

Pivovar Ohrada	1x týdně	Měsíc	Rok
30x lahvové 1l	1 230 Kč	4 920 Kč	59 040 Kč
10x 50l sud	20 500 Kč	82 000 Kč	984 000 Kč
Záloha za 1 sud 1000 Kč	10 000 Kč	40 000 Kč	480 000 Kč
Celkem	31 730 Kč	126 920 Kč	1 523 040 Kč

Příloha č. 4:

Pivovar Syrovar	1x za 2 měsíce	Rok
4x 50l sud	9 010 Kč	54 060 Kč
Záloha za 1 sud 1000 Kč	4 000 Kč	24 000 Kč
Celkem	13 010 Kč	78 060 Kč

Příloha č. 5:

Vinotéka u soudu	1x za 14 dní	Měsíc	Rok
Chardonay 10l	350 Kč	700 Kč	8 400 Kč
Tramín červený 10l	358 Kč	716 Kč	8 592 Kč
Merlot 10l	325 Kč	650 Kč	7 800 Kč
Záloha za barel (3x 10l)	300 Kč	600 Kč	7 200 Kč
Celkem	1 333 Kč	2 666 Kč	31 992 Kč

Hostinec objednává od každého druhu 10l vína 1x za 14 dní.

Krejčí	1x za měsíc	Rok
Brambůrky – hořčicové 3x 20ks	1 200 Kč	14 400 Kč
Brambůrky – česnekové 3x 20ks	1 200 Kč	14 400 Kč
Brambůrky – solené 3x 20ks	1 200 Kč	14 400 Kč
Křupky 3x 20ks	900 Kč	10 800 Kč
Pekařské tyčinky 3x 21ks	675 Kč	8 100 Kč
Mandle 3x 12ks	756 Kč	9 072 Kč
Kešu 3x 12ks	864 Kč	10 368 Kč
Pistácie 3x 12ks	1 296 Kč	15 552 Kč
Arašídy 3x12ks	468 Kč	5 616 Kč
Celkem	8 559 Kč	102 708 Kč

Příloha č. 6:

Feva	1x týdně	Měsíc	Rok
Vepřové maso	9 234 Kč	36 936 Kč	443 232 Kč
Hovězí mleté	4 566 Kč	18 264 Kč	219 168 Kč
Celkem	13 800 Kč	55 200 Kč	662 400 Kč

Příloha č. 7:

Bulpek	1x týdně	Měsíc	Rok
Bulka máslová 60ks	1 035 Kč	4 140 Kč	49 680 Kč
Hotdogová bulka 30ks	518 Kč	2 072 Kč	24 864 Kč
Celkem	1 553 Kč	6 212 Kč	74 544 Kč

Příloha č. 8:

Makro	1x týdně	Měsíc	Rok
Větší nákup 1x týdně	17 000 Kč	68 000 Kč	816 000 Kč
Menší nákup 1x týdně	5 000 Kč	20 000 Kč	240 000 Kč
Celkem	22 000 Kč	88 000 Kč	1 056 000 Kč

Příloha č. 9:

Geco	1x měsíc	Rok
Malboro červené 10x karton	24 600 Kč	295 200 Kč
Malboro zlaté 10x karton	24 600 Kč	295 200 Kč
Celkem	49 200 Kč	590 400 Kč

Po Covidu	1x za 2 měsíce	Rok
MČ 10x karton	27 800 Kč	166 800 Kč
MZ 10x Karton	27 800 Kč	166 800 Kč
Celkem	55 600 Kč	333 600 Kč

Příloha č.10:

Kofola	1x za 3 týdny	Rok
3x 50l sud	2 998 Kč	47 968 Kč
Džusy 4x přepravka	1 644 Kč	26 304 Kč
Záloha za přepravky	200 Kč	3 200 Kč
Záloha za sudy	3 000 Kč	48 000 Kč
Celkem	7 842 Kč	125 472 Kč

Příloha č.11:

Maneo	1x týdně (zima)	Měsíc	6 měsíců
Celkem	18 000 Kč	72 000 Kč	432 000 Kč
	2x týdně (léto)	Měsíc	6 měsíců
Celkem	36 000 Kč	144 000 Kč	864 000 Kč
Celkem za rok			1 296 000 Kč

Příloha č. 12:

Zboží - alkohol	Cena za ks	Obvykle brané ks podle potřeby	Cena celkem
Jagermeister 1l	465 Kč	4ks	1 860 Kč
Fernet citrus 1l	327 Kč	3ks	981 Kč
Morgan 1l	375 Kč	6ks	2 250 Kč
Fernet originál 1l	327 Kč	4ks	1 308 Kč
Jack daniels 1l	675 Kč	3ks	2 025 Kč
Jack honey 1l	675 Kč	3ks	2 025 Kč
Jack fire 1l	685 Kč	3ks	2 055 Kč
Zelená božkov 1l	207 Kč	4ks	828 Kč
Tuzemák božkov 1l	267 Kč	6ks	1 602 Kč
Bucanero elixír 0,7l	415 Kč	8ks	3 320 Kč
Legandário elixír 0,7l	460 Kč	3Ks	1 380 Kč
Diplomatico 0,7l	860 Kč	2Ks	1 720 Kč
Zacapa 23yo 1l	1 645 Kč	1Ks	1 645 Kč
Tullamore dew 1l	510 Kč	8Ks	4 080 Kč
Eldorado 0,7l	715 Kč	2Ks	1 430 Kč

Beefeater 1l	435 Kč	3ks	1 305 Kč
Bombay sapphire 0,7l	460 Kč	1Ks	460 Kč
Republika božkov 0,7l	325 Kč	6ks	1 950 Kč
Baileys 1l	430 Kč	1Ks	430 Kč
Don papa 0,7l	895 Kč	2Ks	1 790 Kč
Finlandia 1l	370 Kč	4Ks	1 480 Kč
Božkov vodka 1l	265 Kč	3Ks	795 Kč
Ophyum (rum) 0,7l	980 Kč	1Ks	980 Kč
Becherovka 1l	339 Kč	4Ks	1 356 Kč
Bumbu 0,7	795 Kč	4Ks	3 180 Kč
Zacapa XO 0,75l	2 695 Kč	1Ks	2 695 Kč
Puntacana 0,7l	840 Kč	1Ks	840 Kč
Cubaney orangerie 0,7l	494 Kč	1Ks	494 Kč
Cubaney caramelo 0,7l	480 Kč	1Ks	480 Kč
Žufánek višňovice 0,5l	280 Kč	3Ks	840 Kč
Žufánek hruškovice 0,5l	496 Kč	4Ks	1 984 Kč
Žufánek ořechovice 0,5l	380 Kč	4Ks	1 520 Kč
Žufánek meruňkovice 0,5l	496 Kč	4Ks	1 984 Kč
Žufánek slivovice 0,5l	496 Kč	5Ks	2 480 Kč
Žufánek absinthe 0,5l	685 Kč	1Ks	685 Kč
Žufánek borovička 0,5l	380 Kč	3Ks	1 140 Kč
Žufánek kontušovka 0,5l	380 Kč	2Ks	760 Kč
Tatratea 17% 0,7l	370 Kč	1Ks	370 Kč
Tatratea 22% 0,7l	400 Kč	2Ks	800 Kč
Tatratea 27% 0,7l	395 Kč	2Ks	790 Kč
Tatratea 32% 0,7l	400 Kč	2Ks	800 Kč
Tatratea 37% 0,7l	425 Kč	2Ks	850 Kč
Tatratea 42% 0,7l	425 Kč	2Ks	850 Kč
Tatratea 52% 0,7l	465 Kč	3Ks	1 395 Kč
Tatratea 62% 0,7l	490 Kč	2Ks	980 Kč
Tatratea 72% 0,7l	545 Kč	1Ks	545 Kč
		Celkem	66 277 Kč

Zboží - nelko	Cena za ks	Obvykle brané ks podle potřeby	Cena celkem
Ubrousky	16 Kč	64Ks	1 024 Kč
Coca cola 0,33l	18,30 Kč	72Ks	1 317,60 Kč
Radegast birell světlý 0,5l	16 Kč	40Ks	640 Kč
Radegast birell polotmavý 0,5l	16 Kč	40Ks	640 Kč
Zon soda 2l	11 Kč	6Ks	66 Kč
Káva bristot tiziano 1kg	495 Kč	3Ks	1 485 Kč
Cider strongbow 0,33l	21 Kč	40Ks	840 Kč
Sprite 0,33l	18 Kč	24Ks	432 Kč
Tonic kinley 0,25l	18 Kč	48Ks	864 Kč
Mattoni jem. p. 0,33l	6 Kč	24Ks	144 Kč

Mattoni nep. 0,33l	6 Kč	24Ks	144 Kč
Redbull 0,25l	28 Kč	20Ks	560 Kč
		Celkem	8 157 Kč